II

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och vars offentliggörande inte är obligatoriskt)

BESLUT

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 22 juni 2006

om det stöd för särskilda ändamål som Nederländerna har beviljat nederländska offentliga programföretag Statligt stöd nr C 2/2004 (f.d. NN 170/2003)

[delgivet med nr C(2006) 2084]

(Endast den nederländska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2008/136/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med sina synpunkter ([1]),

med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE OCH BAKGRUND

1. **FÖRFARANDE**

(1) Under 2002 ([2]) och 2003 ([3]) mottog kommissionen flera klagomål enligt vilka den statliga stödordningen för nederländska offentliga programföretag påstods utgöra olagligt och oförenligt statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

(2) Under den inledande granskningen av klagomålen mottog kommissionen kompletterande upplysningar från klagandena ([4]) och från de nederländska myndigheterna ([5]).

([1]) EUT C 61, 10.3.2004, s. 8.

([2]) Genom skrivelse av den 24 maj 2002 från CTL-UFA SA och de därtill anknutna dotterbolagen RTL/Holland Media Groep SA och Yorin TV BV, genom skrivelse av den 10 oktober 2002 från SBS Broadcasting och genom skrivelse av den 28 november 2002 från VESTRA.

([3]) Genom skrivelse av den 3 juni 2003 från de nederländska tidningsutgivarnas organisation och genom skrivelse av den 19 juni 2003 från förlagsföretaget *De Telegraaf*.

([4]) Genom skrivelser av den 29 juni 2002, den 28 oktober 2002 och den 21 februari 2003 samt två skrivelser av den 19 juni 2003.

([5]) Genom skrivelser av den 12 september 2002 och den 18 september 2002, som svar på kommissionens begäran om upplysningar av den 24 juni 2002.

(3) Efter en första bedömning av den påstådda stödåtgärden underrättade kommissionen genom en skrivelse av den 3 februari 2004 Nederländerna om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget när det gällde vissa åtgärder som skulle kunna betecknas som nytt stöd.

(4) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* ([6]). Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.

(5) Nederländerna svarade på beslutet om att inleda förfarandet genom en skrivelse av den 30 april 2004. Kommissionen mottog även synpunkter från elva berörda parter ([7]). Genom en skrivelse av den 29 april 2004 översände kommissionen dessa synpunkter till Nederländerna. De nederländska myndigheterna lämnade synpunkter i en skrivelse av den 13 augusti 2004.

(6) Kommissionen ställde kompletterande frågor till de nederländska myndigheterna i skrivelser av den 4 januari 2005 och den 25 maj 2005, vilka de nederländska myndigheterna besvarade genom skrivelser av den 27 januari 2005 och den 25 juli 2005. Ytterligare upplysningar mottogs från en av klagandena (*De Telegraaf*) den 25 juli 2005 och från de nederländska myndigheterna den 2 september 2005. Kommissionen begärde kompletterande upplysningar av de nederländska myndigheterna genom e-brev av den 22 november 2005, vilka myndigheterna besvarade den 25 november 2005. Kommissionen beslutade efter ett möte med de nederländska myndigheterna att ytterligare förtydliganden krävdes. En begäran om upplysningar sändes till de nederländska myndigheterna den 22 december 2005, vilken besvarades av myndigheterna den 3 februari 2006, efter att uppskov med tidsfristen beviljats. När det gäller detta svar utväxlades ytterligare e-brev mellan de nederländska myndigheterna och kommissionen i februari 2006 och i april 2006.

(7) Ett möte mellan de nederländska myndigheterna och kommissionen ägde rum den 24 september 2004. Ett möte med *De Telegraaf* ägde rum den 27 oktober 2004. Ett möte med *Broadcast Partners* ägde rum den 5 januari 2005. Ett möte mellan RTL och kommissionen ägde rum den 27 juli 2005 samt mellan VESTRA och kommissionen den 23 september 2005. Kommissionen hade ytterligare möten med de nederländska myndigheterna den 1 februari och den 14 februari 2006.

([6]) Se fotnot 1.

([7]) *Association of Commercial Television in Europe* (ACT), i en skrivelse av den 15 april 2004, *Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland* (ARD), i ett fax av den 8 april 2004, *Broadcast Partners*, slutlig version i en skrivelse av den 27 april 2004, CLT-UFA, RTL/HMG och Yorin (nedan: "CLT-UFA"), i en skrivelse av den 14 april 2004, *De Telegraaf*, i en skrivelse av den 5 april 2004, *Groep Nederlandse Dagbladpers*, i en skrivelse av den 21 april 2004, *Publieke Omroep*, i en skrivelse av den 21 april 2004, *SBS Broadcasting BV*, i en skrivelse av den 26 april 2004, *Brancheverenigingen van Nederlandse kabelbedrijven* (VECAI), i en skrivelse av den 8 april 2004 och *Vereniging van Commerciële Radio* (VCR), i en skrivelse av den 13 april 2004.

(8) Utöver detta förfarande för "nytt stöd" bedöms stödet till offentliga programföretag genom årliga statliga betalningar och stimulansfonden (*Stifo, Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties*) ([8]) i ett separat förfarande för befintligt stöd (jfr statligt stöd nr E-5/2005). I detta beslut hänvisar kommissionen till de åtgärder som omfattas av förfarandet för befintligt stöd endast när det är nödvändigt för att ge en heltäckande bild av stödet till radio och TV i allmänhetens tjänst. I beslutet behandlas dock inte frågan om huruvida de ordinarie årliga betalningarna och betalningarna från stimulansfonden är förenliga med bestämmelserna om statligt stöd.

(9) Beslutet begränsas även till en bedömning av stödet till de offentliga programföretagens kärnverksamhet, det så kallade huvuduppdraget. Det omfattar alltså inte en undersökning av biverksamheter såsom de nya medietjänsterna, tillhandahållande av SMS och i-mode. Beslutet omfattar heller inte NOS:s investeringar i nätoperatören Nozema, vilka enligt klagomålen eventuellt inte har skett på marknadsmässiga villkor. Dessa frågor kommer att behandlas separat.

(10) Beslutet om att inleda det formella granskningsförfarandet omfattade förfarandet från och med 1992. De första betalningarna för särskilda ändamål tycks dock ha skett först 1994. Nu finns dessutom uppgifter fram till 2005 tillgängliga, och de bör beaktas. Den period som omfattas av beslutet bör därför sträcka sig från 1994 – då den första utbetalningen av stöd för särskilda ändamål gjordes – till 2005, som är det senaste år då definitiva uppgifter finns tillgängliga. Det bör noteras att de nederländska myndigheterna har uppmanat kommissionen att även beakta 2006. Uppgifterna för 2006 är dock bara preliminära och kan därför inte beaktas.

2. NÄRMARE BESKRIVNING AV SYSTEMET FÖR RADIO OCH TV I ALLMÄNHETENS TJÄNST

(11) Detta kapitel omfattar först avsnitt 2.1, där aktörerna i sektorn för radio och TV (i allmänhetens tjänst) presenteras, och därefter avsnitt 2.2, där de olika delarna i systemet för stöd till den nederländska radio- och TV-sektorn redovisas generellt. I detta avseende beskrivs de rättsliga bestämmelser som ligger till grund för programföretagens uppdrag att verka i allmänhetens tjänst, och de olika stödmekanismerna (årliga betalningar och betalningar för särskilda ändamål) förklaras. Slutligen redogörs för de reserver som de offentliga programföretagen har byggt upp och som de använder för att fullgöra sitt uppdrag i allmänhetens tjänst. Därefter diskuteras den kommersiella verksamhet som bedrivs av de nederländska offentliga programföretagen (avsnitt 2.5). I avsnitt 2.6 redogörs för NOS förvärv av fotbollsrättigheter och i avsnitt 2.7 beskrivs förhållandet mellan programföretag och kabeloperatörer. I avsnitt 2.8 redogörs slutligen för de åtgärder som omfattas av detta förfarande.

([8]) Ärende NN 32/91, godkänt av kommissionen i juli 1991.

2.1 Aktörerna i sektorn för radio och TV (i allmänhetens tjänst)

(12) Systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst omfattar olika organisationer, bland annat åtta privata sammanslutningar (privata programföretag med medlemmar som har fått ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst) och tio privata stiftelser (privata programföretag utan medlemmar, som inte har något uppdrag i allmänhetens tjänst) ([9]).

(13) Utöver de programföretag som anges i punkt 12 omfattar systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst ytterligare en aktör – NOS – som har två roller. Den första rollen är som offentligt programföretag med ansvar för TV- och radioprogram (under namnet NOS RTV). Den andra rollen är som samordnare av hela systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst, en funktion som sköts av NOS styrelse (*Publieke Omroep*, nedan kallad PO). PO, vars funktioner och uppgifter regleras i medielagen (*Mediawet*) stimulerar samarbetet mellan offentliga programföretag, samordnar de tre allmänna kanalerna och rapporterar två gånger per år om de offentliga programföretagens verksamhet till mediemyndigheten (*Commissariaat voor de Media*).

(14) NOS finansieras genom mediebudgeten både för de uppgifter som utförs i egenskap av PO och för de uppgifter som utförs i egenskap av NOS RTV.

(15) Public service-programmen sänds av de offentliga programföretagen på tre allmänna kanaler ([10]).

(16) Den nederländska sändnings- och produktionsorganisationen *(Nederlands Omroepbedrijf*, nedan kallad NOB) ingår också i systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst. NOB sköter inspelning, sändningsförberedelser och faktisk överföring av ljud, rörliga bilder och data till alla möjliga distributionskanaler. NOB tillhandahåller dessa tjänster åt kommersiella och offentliga programföretag. De tjänster som tillhandahålls åt offentliga programföretag betraktas av den nederländska regeringen som tjänster av allmänt intresse och finansieras med offentliga medel ([11]).

(17) En separat stiftelse (*Stichting Ether Reclame*, nedan kallad STER) är ensam ansvarig för försäljning av reklamtid och sändning av reklam i de allmänna kanalerna. STER har ansvaret för den sändningstid den har tilldelats. STER:s intäkter överförs direkt till staten.

(18) Utöver de nationellt verksamma offentliga programföretagen finns flera kommersiella programföretag med nationell verksamhet. Dessa kommersiella programföretag är bl.a. RTL (RTL 4, 5 och 7 – samtliga från CLT-UFA-koncernen), SBS6, NET5 och Veronica (från SBS Broadcasting group) och Talpa (Talpa Media Holding). Dessa företag får sina intäkter främst från TV-reklam.

([9]) Sammanslutningarna med medlemmar är KRO, AVRO, NCRV, EO, TROS, BNN, VARA och VPRO. Programföretagen utan medlemmar är NPS, Teleac/NOT, RVU, VKZ, RKK, HOS, NMO, OHM, NIK och BOS.

([10]) Nederland 1, 2 och 3.

([11]) Se artikel 90 i medielagen.

2.2 Regelverket för radio och TV i allmänhetens tjänst

(19) Sektorn för radio och TV regleras för närvarande av medielagen av den 21 april 1987 (Nederländernas officiella tidning 1987, s. 249) och medieförordningen (*Mediabesluit*). Offentliga programföretag har lagstadgad rätt att bedriva fyra olika typer av verksamheter, vilka enligt den nuvarande medielagen är huvudverksamhet, sidoverksamheter, biverksamheter och branschverksamheter. De offentliga programföretagen är berättigade till statligt stöd för huvudverksamheten och sidoverksamheterna.

2.2.1 *Rättsliga definitioner*

Huvudverksamheter

(20) I artikel 13.c.1 i medielagen definieras huvuduppdraget för radio och TV i allmänhetens tjänst på följande sätt:

a) Att säkra pluralistiska program av hög kvalitet för allmän sändning inom områdena information, kultur, utbildning och underhållning på nationell, regional och lokal nivå, och att sända eller låta sända dessa program i öppna kanaler.

b) Att utföra all verksamhet i anslutning till tillhandahållandet av program och den sändning som krävs för detta.

c) Att sända program som är avsedda för länder och områden utanför Nederländerna och för nederländska medborgare bosatta i utlandet.

(21) I artikel 13c.2 i medielagen anges de allmänna kraven för de program som skall sändas av de offentliga programföretagen. Programmen skall *"ge en balanserad bild av samhället och avspegla befolkningens intressen och åsikter på det samhälleliga, kulturella och filosofiska planet och*

a. vara tillgängliga för hela befolkningen i berörda områden och

b. främja pluralism och kulturell mångfald i Nederländerna (…)".

(22) Den totala programtid som tilldelas olika programkategorier, t.ex. kultur, utbildning och underhållning, regleras dessutom genom fastställda procentuella andelar ([12]).

(23) Enligt artikel 16 i medielagen skall särskilda uppgifter utföras av NOS RTV. Dessa uppgifter beskrivs närmare i artikeln. Täckningen av sportevenemang, inbegripet, men inte begränsat till, tävlingar, ligamatcher och internationella evenemang, omfattas. Den andel av total sändningstid som bör reserveras för sådana sportevenemang regleras inte. I praktiken vill NOS RTV reservera 9–11 % av den totala sändningstiden för sportprogram ([13]).

([12]) Se artiklarna 50 och 54 i medielagen.

([13]) Se NOS:s policyplan 2000–2010.

(24) Programföretagens sammanslutningar har rätt till sändningstid för att tillhandahålla nationella TV-program och är berättigade till statligt stöd för att fullgöra denna uppgift (artikel 31.4 i medielagen).

Sidoverksamheter

(25) I enlighet med artikel 13c.3 i medielagen, som infördes 2000, kan systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst också *"fullgöra sin uppgift enligt första punkten genom att tillhandahålla medel för tillgång till och distribution av annat programmaterial än det som anges i punkt 1 a"*. Med andra ord kan offentliga programföretag sända innehållet i sina program, vilket i punkt 20 anges vara huvuduppdraget, på andra medieplattformar (t.ex. Internet).

(26) Dessa så kallade sidoverksamheter måste uppfylla ett antal villkor. De får till exempel inte ha som syfte att generera vinst åt tredje parter (artikel 55 i medielagen). Underhåll av en webbplats eller en temakanal är exempel på sidoverksamheter.

(27) Det bör även nämnas att utförandet av både huvud- och sidouppgifterna genererar intäkter för de offentliga programföretagen, vilka kan användas i allmänhetens tjänst ([14]).

Biverksamheter och branschverksamheter

(28) De nederländska offentliga programföretagen kan även bedriva verksamheter som definieras som biverksamheter och branschverksamheter. Biverksamheter ([15]) måste uppfylla ett antal obligatoriska villkor. Exempel på sådana biverksamheter är försäljning av programguider, sponsring, försäljning av programrättigheter och programrelaterat material, lokaluthyrning och anordnande av drive-in shower.

(29) Andra verksamheter är de så kallade branschverksamheterna. Branschverksamheter är verksamheter som programföretagens sammanslutningar bedriver för sina medlemmar. Det handlar bland annat om utgivning av tidskrifter och organisation och försäljning av researrangemang.

2.2.2 ***Tilldelning och kontroll***

(30) En oberoende mediemyndighet (*Commissariaat voor de Media*) har uppdraget att se till att de programrelaterade och finansiella kraven i medielagen och genomförandelagstiftningen följs (artikel 9 i medielagen).

(31) Mediemyndigheten har en lagstadgad uppgift som fastställs i artikel 134 i medielagen, nämligen att se till att de offentliga programföretagen fullgör sina åtaganden, däribland den kvot som fastställts för olika programtyper. Mediemyndigheten kan ålägga böter om åtagandena inte fullgörs. Mediemyndigheten kontrollerar också att programföretagen respekterar lagstadgade restriktioner för sponsring och reklam.

(32) Myndigheten kontrollerar varje år, utifrån revisorernas rapporter, att de offentliga programföretagens räkenskaper uppfyller kraven i medielagen, medieförordningen och redovisningshandboken. Om så är fallet fastslår myndigheten de (budgeterade) beloppen för regelbundet tillhandahållande av program (artiklarna 100–101 i medielagen).

2.3 **De offentliga programföretagens finansieringskällor**

(33) Den huvudsakliga finansieringskällan för offentliga programföretag är de årliga betalningarna från staten. För att hantera budgetsvängningar får offentliga programföretag ha vissa reserver. Sedan 1994 har de offentliga programföretagen dessutom fått engångsutbetalningar för särskilda ändamål.

(34) Eftersom bedömningen av förenligheten av detta stöd för särskilda ändamål inte kan göras utan att beakta andra offentliga finansieringskällor omfattar nedanstående beskrivning både de årliga betalningarna och engångsbetalningarna, även om de årliga betalningarna och Stifobetalningarna inte omfattas av detta beslut (se punkt 8).

2.3.1 ***Årliga betalningar***

(35) De nederländska offentliga programföretagen får årliga ekonomiska bidrag inom ramen för statens mediebudget. Under perioden 1994–2005 uppgick dessa betalningar till totalt 7,1 miljarder euro. Av det beloppet överfördes cirka 819,6 miljoner euro till PO för dess uppdrag som förvaltare och samordnare. De återstående 6,3 miljarderna utbetalades till enskilda programföretag. Mediebudgeten baserar sig på flera källor: statens bidrag till radio- och TV-sändningar (samlas in från skattebetalarna), reklamintäkter från STER och ränteintäkter från den allmänna radio- och TV-fonden (*Algemene Omroepreserve*, nedan kallad AOR ([16]). I mediebudgeten fastställs ett tak för det årliga stöd som får ges till offentliga programföretag (och andra medieorganisationer).

2.3.2 ***Stifo***

(36) Utöver de årliga betalningarna har de offentliga programföretagen fått betalningar från Stifo (*Stichting Stimulering-*

([14]) Sponsring, men även intäkter från biljettförsäljning, abonnemang, SMS-tjänster etc. (Se Redovisningshandboken, *Handboek Financiële Verantwoording*, 2005 års version, s. 18).

([15]) Infördes i medielagen genom en lag av den 5 juli 1997.

([16]) AOR är en reserv som är öronmärkt för radio och TV i allmänhetens tjänst och som förvaltas av mediemyndigheten. AOR syftar till att täcka underskott som orsakas av lägre reklamintäkter under budgetåret, men också täcka upp i händelse av likvidation av ett offentligt programföretag utan egna tillgångar. AOR fungerar som ett avräkningskonto mellan ministern och mediemyndigheten. AOR täcker slutligen i allmänhet extrakostnaderna vid eventuella prishöjningar. I de årliga betalningarna beaktas prishöjningar först två år efter att de skett, och AOR fungerar som en buffert för den perioden.

sfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties, stimulansfonden för kulturproduktioner). Stödet från Stifo måste betraktas som statligt stöd, men åtgärden har godkänts av kommissionen (NN 32/91). Stödåtgärden Stifo skall därför betraktas som befintligt statligt stöd. Stifo-betalningarna till enskilda offentliga programföretag (PO har inte fått några betalningar från Stifo) uppgick till 155 miljoner euro under perioden.

2.3.3 **Engångsbetalningar**

(37) Utöver de i punkterna 34 och 35 nämnda överföringarna, som skall ses som ordinarie finansieringskällor för de offentliga programföretagen, har företagen fått flera engångsbetalningar. Dessa betalningar skedde antingen direkt till programföretagen eller kanaliserades via särskilda fonder och reserver.

2.3.3.1 *Betalningar från matchningsfonderna*

(38) Matchningsfonderna är en öronmärkt del av mediebudgeten. Under perioden 1996–1998 överfördes [...] (*) miljoner euro från matchningsfonderna till NOS RTV. Matchningsfonderna infördes 1996 för att delfinansiera de stigande priserna på programrättigheter. Villkoren för fördelning av medel har antagits genom en ömsesidig överenskommelse mellan staten och de offentliga programföretagen. Om de offentliga programföretagens ordinarie budget inte räcker till för att köpa rättigheter som stigit kraftigt i pris, går staten in och delfinansierar inköpet av rättigheterna med ett lika stort belopp.

2.3.3.2 *Betalningar från Fonds Omroepreserve (FOR)*

(39) År 1998 fick ministern för utbildning, kultur och vetenskap (genom artikel 106a i medielagen) möjlighet att göra överföringar för särskilda ändamål av medel från AOR (den allmänna radio- och TV-fonden, som förvaltas av mediemyndigheten) till en fond vars syfte är att finansiera särskilda initiativ av PO och de offentliga programföretagen. Fonden inrättades 1999 och döptes till FOR. Den kontrolleras av PO.

(40) Principen är att om AOR överskrider 90,8 miljoner euro finns det utrymme för överföring till FOR. Detta är dock ingen automatisk process. Varje år fattar ministern för utbildning, kultur och vetenskap beslut om huruvida en överföring är möjlig och hur stor den i så fall skall vara. Om en överföring godkänns fastställs bestämmelserna för den i ett protokoll. Sådana protokoll upprättades 1999 och 2001. Enligt medielagen (artikel 99.2 d) skall budgeten under alla omständigheter innehålla en beskrivning av hur styrelsen föreslår att medlen skall användas. Utifrån detta förslag kan ministern därefter frigöra medel från FOR till PO, vilka kan användas för syften som ministern anger när medlen ställs till förfogande ([17]). Även om FOR är en fond som är avsedd för PO:s initiativ är det inte en reserv som ingår i PO:s tillgångar.

(41) De tillgängliga medlen i FOR gör det möjligt för PO att verka för ökad kvalitet, förbättra programplaneringen och investera i de offentliga programföretagen i allmänhet. FOR:s mål är närmare bestämt att

— kompensera för minskade reklamintäkter från STER,

— öka programmens mångfald och kvalitet när detta medför ökade initialkostnader, och

— finansiera investeringar som stöder nederländsk radio och TV i allmänhetens tjänst som helhet.

(42) År 2005 hade de offentliga programföretagen mottagit 191,2 miljoner euro från FOR, varav 157,4 miljoner euro överfördes till enskilda offentliga programföretag och 33,8 miljoner till PO.

2.3.3.3 *Betalningar inom ramen för Coproductiefonds Binnenlandse Omroep (CoBo)*

(43) Fonden för samproduktion (*Coproductiefonds Binnenlandse Omroep*, nedan kallad CoBo) inrättades för att finansiera samproduktioner mellan nederländska offentliga programföretag och andra programproducenter. Dess inkomster härrör från intäkter från upphovsrättsersättning som belgiska och tyska kabeloperatörer betalar för distribution av de tre nederländska kanalerna i Belgien och Tyskland. Fonden har inrättats av de offentliga programföretagen och förvaltas genom en stiftelse. Fondens styrelse består av förvaltare från de offentliga programföretagen.

(44) År 1994 beslutade de nederländska myndigheterna att göra utbetalningar till de två underfonder som CoBo förvaltar, nämligen ”Filmfonden”, som finansierar samproduktioner av filmer och dokumentärer, och ”Telefilm”–*projektet*, som syftar till att främja produktion av TV-filmer med hög programkvalitet.

(45) De enskilda offentliga programföretagen fick 31,7 miljoner euro från CoBo under 1994–2005. PO fick inte några utbetalningar ur CoBo.

2.4 **De offentliga programföretagens reserver**

(46) Varje offentligt programföretag har vissa reserver, vanligen en programreserv samt antingen en sammanslutnings- eller en stiftelsereserv, beroende på om det offentliga programföretaget är en stiftelse eller en sammanslutning.

(*) Som omfattas av tystnadsplikt.

([17]) Skrivelse av den 24 februari 2006, s. 3–4.

2.4.1 ***Programreserver***

(47) Enskilda offentliga programföretag får öka sina reserver när de totala intäkterna överstiger de totala kostnaderna. Programreserverna får användas för att täcka programkostnader under kommande år.

(48) Enligt de nederländska myndigheterna läggs värdet av de program som har producerats, men ännu inte sänts, ovanpå programreserverna ([18]). Programreserverna avspeglar därför värdet av redan producerade program. År 2005 uppgick de enskilda offentliga programföretagens programreserver till totalt 78,6 miljoner euro.

(49) År 2005 beslutade PO också att en del av programreserverna skulle överföras till PO självt, men programföretagen fick behålla reserver på upp till 5–10 % av sin årliga budget. De offentliga programföretagen överförde 42,457 miljoner euro till PO.

2.4.2 ***Sammanslutningsreserver***

(50) Sammanslutningarna av offentliga programföretag har upprättats som privaträttsliga organisationer. Under årens lopp har de byggt upp sina egna sammanslutningsreserver från bidrag och donationer från medlemmarna. Sammanslutningsreserverna består alltså av ursprungligen privata medel. År 1993 beslutade den nederländska regeringen att ”frysa” sammanslutningsreserverna. Från den tidpunkten måste i princip ([19]) den vinst som genererats av branschverksamheterna och annan verksamhet som inte ingår i uppdraget att verka i allmänhetens tjänst användas för verksamheter som ingår i detta uppdrag, och fick inte längre överföras till sammanslutningsreserverna. De nederländska offentliga programföretagen hade en total sammanslutningsreserv på cirka 131,1 miljoner euro 2005.

2.4.3 ***Stiftelsereserv för NOS RTV och mindre programföretag***

(51) NOS RTV, NPS och andra mindre programföretag utan medlemmar (artikel 39f i medielagen) har en *stichtingsreserve* (stiftelsereserv). Stiftelsereserverna uppgick till totalt 42,2 miljoner euro 2005 ([20]).

2.5 **Reklamverksamheten i de allmänna kanalerna**

(52) Som anges i punkt 17 ansvarar STER för försäljningen av reklamtid i de allmänna kanalerna.

(53) Övriga stora företag som sysslar med försäljning av TV-reklamtid på den nederländska marknaden är IP och SBS. IP säljer reklamtid för de kommersiella programföretagen RTL4, RTL5 och Yorin. SBS säljer reklamtid för sina kommersiella programföretag SBS6, Net 5 och Veronica. Utöver IP och SBS finns ytterligare några kommersiella programföretag som också säljer reklamtid ([21]). STER:s taxor beräknas utifrån prognoser från reklambyråer, konkurrenternas taxor och den historiska prisutvecklingen.

(54) I tabell 1 nedan redovisas utvecklingen för tittarsiffrorna för de offentliga programföretag där STER hanterar reklamförsäljningen. Tittarsiffrorna för ålderskategorin 13+ har sjunkit de senaste åren, från 38,8 % 1997 till 35,4 % 2005. I ålderskategorin 20–49 år är tittarsiffrorna ännu lägre, 27,2 %.

Tabell 1:

Tittarsiffror 13+ och 20–49 år (kl. 18.00–24.00) 1997–2005

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
13+	38,8	39,9	37,8	39,8	38,8	37,9	36,8	38,9	35,4
20-49	34,6	35,8	31,6	33,3	33,0	32,5	30,1	31,8	27,2

Källa: Skrivelse från de nederländska myndigheterna av den 24 februari 2006.

([18]) Skrivelse av den 27 januari 2005, telefonsamtal den 3 februari 2005 och svar på begäran om kompletterande uppgifter av den 25 juli 2005.

([19]) Vissa undantag från denna regel har förekommit. Vissa överföringar till sammanslutningsreserverna har skett i fall där sammanslutningsreserverna tidigare hade använts för att finansiera offentliga verksamheter. Se även punkt 141 och följande.

([20]) Stiftelsereserverna uppgick till 2,288 miljoner euro (NPS), 0,832 miljoner euro (NOS) och 39,119 miljoner euro (PO).

([21]) Till exempel Talpa, Nickelodeon, Jetix, TMF och MTV.

(55) Sedan 1994 har de bruttointäkter (baserat på listpriser) och nettointäkter (med beaktande av beviljade rabatter) som de kommersiella programföretagen genererat på reklammarknaden varit högre än de offentliga programföretagens intäkter.

Tabell 2:

Bruttointäkter från TV-reklam 1994–2005 (i miljoner euro)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
STER	327	298	225	234	257	290	348	343	383	489	581	471
Kommersiella programföretag	360	438	532	629	715	887	1 028	1 084	1 310	1 623	2 034	2 327
Totalt	687	736	757	863	972	1 177	1 376	1 426	1 693	2 112	2 615	2 798

Källa:: Skrivelse från de nederländska myndigheterna av den 24 februari 2006.

Tabell 3:

Nettointäkter från TV-reklam 1994–2005 (i miljoner euro)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
STER	223	202	153	150	176	187	218	197	197	197	197	169
Kommersiella programföretag	239	281	324	378	405	448	508	484	520	537	549	599
Totalt	462	483	477	528	581	635	726	683	717	733	746	768

Källa: Skrivelse från de nederländska myndigheterna av den 24 februari 2006.

(56) Som framgår av tabell 1, 2 och 3 finns det en skillnad mellan bruttointäkterna från TV-reklam och nettointäkterna efter rabatter. Enligt de nederländska myndigheterna är det inte bara så att de offentliga programföretagens offentliggjorda taxor är högre, utan de beviljar även lägre rabatter än de kommersiella programföretagen ([22]).

2.6 NOS RTV:s förvärv av fotbollsrättigheter

(57) Under den granskade perioden förvärvade NOS RTV sändningsrättigheterna till flera viktiga fotbollsevenemang ([23]). Det kommersiella programföretaget Canal+ (betal-TV) förvärvade rättigheterna till direktsändningarna från högsta divisionen. NOS RTV upplät delvis underlicens till Canal+ för rättigheterna till Champions League. Det kommersiella programföretaget SBS förvärvade också sändningsrättigheterna till två nederländska cupturneringar. SBS förvärvade också rättigheterna till de nederländska division 1-matcherna och det nederländska landslagets kvalmatcher till EM 2004. Sändningsrättigheterna till olika fotbollsevenemang i utlandet innehas av CLT-UFA, som är Europas största radio- och TV-koncern (moderbolag till bl.a. RTL).

2.7 Förhållandet mellan programföretag och kabeloperatörer

(58) I nederländsk lagstiftning betraktas i fråga om upphovsrätt traditionell kabelsändning som separat publicering. I princip krävs samtliga upphovsrättsinnehavares tillstånd, och upphovsrättsinnehavaren kan kräva att kabeloperatören betalar för publiceringen. Sedan 1985 har det funnits ett avtal mellan VECAI (som företräder kabeloperatörerna) och NOS RTV (som företräder de offentliga programföretagen), enligt vilket kabeloperatörerna inte behöver betala upphovsrättsersättning till de offentliga programföretagen (upphovsrättsinnehavarna) när dessas program sänds via kabel ([24]). Avtalet ingicks på begäran av den nederländska regeringen, med motiveringen att medborgarna redan har betalat avgiften för radio och TV i allmänhetens tjänst. Man ansåg att en upphovsrättsersättning från kabeloperatörerna, som kunde leda till högre avgifter för kabelabonnemang,

([22]) Se skrivelse av den 23 februari.

([23]) Det handlar bl.a. om VM-slutspelet i fotboll 2002, Champions League 2002/2003, rättigheterna till sammandrag/höjdpunkter från den högsta nederländska divisionen 2003/2004, EM 2004, flertalet Europacupmatcher som nederländska klubbar spelade samt fotbolls-VM 2006. En del av evenemangen återfinns i förteckningen över evenemang i medieförordningen, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (EGT L 307, 30.7.1997, s. 60).

([24]) Skrivelse av den 18 september 2002 från de nederländska myndigheterna.

inte vore önskvärd. De kommersiella programföretagen har inte heller begärt någon upphovsrättsersättning från kabeloperatörerna. Detta har dock ingenting att göra med ovannämnda överenskommelse med de offentliga programföretagen.

(59) Det bör noteras att kabeloperatörerna har en lagstadgad skyldighet att sända samtliga radio- och TV-program från de offentliga programföretagen (”must carry”-bestämmelser) och att de inte får debitera programföretagen för sändningskostnaderna.

2.8 Åtgärder som omfattas av detta beslut

(60) Som framgår av beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande ([25]) omfattas följande åtgärder av detta beslut:

1. De betalningar enligt artiklarna 106a och 170c i medielagen till programföretag, vilka kommissionen betecknar som betalningar för särskilda ändamål. Det är fråga om följande:

   a) Betalningar till de offentliga programföretagen från antingen matchningsfonderna eller AOR, via FOR. Dessa betalningar skedde under perioden 1994–2005 och motsvarade ett belopp på totalt [...] miljoner euro. Denna summa fördelar sig mellan betalningar från de så kallade matchningsfonderna ([...] miljoner euro) och betalningarna från AOR till FOR och därefter från FOR till de offentliga programföretagen (191,2 miljoner euro).

   b) Betalningar från fonden för samproduktion (CoBo). CoBo består av två särskilda delfonder, Filmfonden och Telefilm-projektet. Staten beviljade de offentliga programföretagen 31,7 miljoner euro under perioden 1994–2005 via CoBo-fonderna.

2. Fri tillgång till kabelnätet eller så kallad must-carry (enligt artikel 82i i medielagen).

3. Kostnadsfritt tillhandahållande av teknisk utrustning genom NOB (se artiklarna 89 och 90 i medielagen).

II. SKÄLEN TILL ATT FÖRFARANDET INLEDDES OCH PARTERNAS SYNPUNKTER

3. SAMMANFATTNING AV SKÄLEN TILL ATT FÖRFARANDET INLEDDES

(61) Efter den inledande granskningen ansåg kommissionen att vissa åtgärder, eventuellt med undantag av ”must carry”-skyldigheten, utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget. Kommissionen var dessutom tveksam till om sådant statligt stöd var förenligt med artikel 86.2 i EG-fördraget.

([25]) Se fotnot 1.

(62) När det gäller stödets proportionalitet var kommissionen tveksam till huruvida kostnads- och intäktsfördelningen skedde utifrån tydligt fastställda principer för kostnadsredovisning. Kommissionen var osäker på huruvida intäkter från verksamheter som inte ingår i uppdraget att verka i allmänhetens tjänst beaktades fullt ut när behovet av statligt stöd beräknades, vilket innebär en risk för att stödet överstiger nettokostnaderna för verksamheter som ingår i detta uppdrag.

(63) Kommissionen ansåg vidare att nivån på FOR:s medel och programreserverna indikerade att det var fråga om strukturell överkompensation. Kommissionen noterade att av de totala särskilda betalningarna hade ett belopp på 110 miljoner euro (2001 års siffror) inte utnyttjats.

(64) Kommissionen anförde även att den hade för avsikt att undersöka om konkurrensen på de kommersiella marknaderna hade snedvridits på ett olämpligt sätt. Kommissionen betonade att sådan snedvridning av konkurrensen kunde förekomma i fråga om reklammarknaderna, immateriella rättigheter för kabelsändning och sändningsrättigheter för fotboll.

(65) NOB får slutligen inte debitera de offentliga programföretagen för tillhandahållandet av tjänster, utan får betalt för denna uppgift direkt från staten. Kommissionen noterade att kostnadsfritt tillhandahållande av teknisk utrustning eventuellt utgjorde ett stöd till de offentliga programföretagen.

4. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

(66) Nedanstående synpunkter som är relevanta för detta beslut har lämnats.

(67) De nederländska offentliga programföretagen hävdade att åtgärderna i fråga borde betraktas som befintligt stöd då de ingår i det allmänna finansieringssystemet för radio och TV i allmänhetens tjänst. De påpekade även att kommissionen endast bör bedöma stödet till radio och TV i allmänhetens tjänst i enlighet med Amsterdamprotokollet och inte tillämpa kriterierna i *Altmarkdomen* ([26]) eller artikel 87.1 eller artikel 86.2 i EG-fördraget.

(68) CLT-UFA påpekade att det var först 2002 som räkenskaperna för systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst kunde granskas och godkännas av en oberoende revisor.

(69) De offentliga programföretagen menade att det inte hade skett någon överkompensation med 110 miljoner euro, som kommissionen angett. För det första har de offentliga programföretagen och staten olika redovisningssystem. Staten tillämpar kontantmetoden som redovisningsmetod, medan de offentliga programföretagen tillämpar en metod där kostnader och intäkter bokförs vid transaktionstillfället. Detta skapar avvikelser. Dessutom är FOR:s intäkter enligt de offentliga programföretagen öronmärkta för särskilda

([26]) Domstolens dom den 24 juli 2003 i mål C-280, *Altmark Trans*, REG 2003, s. I-7747.

ändamål. Programföretagen ansåg vidare att det överskjutande stödet inte kan leda till snedvridning på andra marknader eftersom stödet endast får användas för de offentliga verksamheterna.

(70) ACT hävdade att STER uppträder på ett konkurrensbegränsande sätt genom att pressa priserna på reklammarknaden. ACT menade att eftersom de offentliga programföretagens totala årliga reklamtid är mer begränsad än de kommersiella programföretagens reklamtid, borde STER ta ut högre priser än de kommersiella aktörerna.

(71) SBS Broadcasting bekräftade att priserna på den nederländska TV-reklammarknaden fastställs för GRP (Gross Rating Point, den publikandel som nås av reklam) för ålderskategorin 20–49 år. Eftersom de offentliga programföretagen lockar fler tittare än de kommersiella programföretagen utanför denna tittargrupp skulle dock de som köper TV-reklamtid vara villiga att betala mer för GRP 20–49. En jämförelse av GRP 20–49 skulle därför inte avspegla produktens verkliga ekonomiska förutsättningar. SBS påpekade också att de offentliga programföretagen har lägre priser än de kommersiella programföretagen för GRP 13+. Till stöd för sina synpunkter har SBS lämnat in översikter över de olika kanalernas genomsnittliga bruttopriser för GRP 13+ under bästa sändningstid för perioden 1995–2004 och per månad 2003 och 2004, vilka visar att de offentliga programföretagens priser är lägre än flertalet kommersiella aktörers priser.

(72) Enligt CLT-UFA har NOS RTV betalat överpriser för fotbollsrättigheter. Priserna ligger långt över marknadspris. CLT-UFA har lagt fram beräkningsmodeller ([27]) för att visa hur de har beräknat priserna för fotbollsrättigheter. Utifrån dessa modeller har CLT-UFA dragit slutsatsen att det bud som NOS RTV lade på rättigheterna till Champions League-matcherna 2002 var väsentligt högre än CLT-UFA:s bud ACT och CLT-UFA ansåg dessutom att kommissionen inte borde dra slutsatsen att det saknas tillräckliga bevis för överbetalning av fotbollsrättigheter utifrån ett exempel där en kommersiell aktör kan ha lagt ett för högt bud.

(73) VECAI (kabeloperatörernas sammanslutning) tar upp två frågor. För det första anser VECAI att de kabeloperatörer som omfattas av must carry-skyldigheten bör kunna begära betalt av berörda programföretag. På grund av must carry-skyldigheten har de offentliga programföretagen inte betalat något för signalöverföringen via kabelnäten.

(74) För det andra hävdar VECAI att kabeloperatörerna faktiskt betalar en avgift till de rätta förvaltningsorganisationerna på NOS RTV:s vägnar, men att NOS RTV och den nederländska regeringen betraktar detta som en förvaltningsavgift. Enligt VECAI handlar det om en förtäckt ersättning för immateriell egendom.

([27]) I beräkningsmodellen beaktas flera faktorer vid beräkningen av den potentiella vinsten från sändningsrättigheterna för sportevenemanget: förväntad utgiftsökning på hela TV-marknaden och förväntningarna om potentiella reklamintäkter enligt möten med annonsörer, inverkan av sportevenemangets sändning på de kommersiella programföretagens marknadsandel (strategiska överväganden om positionering) och antal nederländska klubbar (för internationella evenemang såsom Champions League).

5. SYNPUNKTER FRÅN DE NEDERLÄNDSKA MYNDIGHETERNA ([28])

(75) De nederländska myndigheterna hävdar att kommissionens antagande att de berörda åtgärderna inte ingår i det ordinarie, årliga stödet till offentliga programföretag inom ramen för det statliga stödet är felaktigt. Det stöd som är föremål för undersökningen har sitt upphov i den ordinarie finansieringsmekanismen och var en väsentlig del av den budgetplanering som har lett till betalningarna till de offentliga programföretagen. Enligt myndigheterna är FOR, matchningsfonderna, CoBo och betalningarna till NOB en del av den ordinarie, årliga finansieringsmekanismen.

(76) De nederländska myndigheterna fäster slutligen kommissionen uppmärksamhet vid att de särskilda omständigheterna kring de offentliga programföretagens verksamhet bör beaktas vid bedömningen. Myndigheterna uppmanar kommissionen att beakta Amsterdamprotokollet vid sin bedömning. Vid behov bör föremålet för det aktuella förfarandet betecknas som förenligt stöd enligt artikel 86.2 i EG-fördraget inom ramen för principerna i Amsterdamprotokollet.

(77) Det belopp som kommissionen preliminärt anger som eventuell överkompensation är felaktigt och härrör från de fondresurser som felaktigt betecknades som reserver. Eftersom användningen av dessa medel är bestämd på förhand och kontrolleras i efterhand, kan det inte vara fråga om överkompensation. Myndigheterna menar också att om de berörda åtgärderna skall betraktas som statligt stöd, bör stödet betraktas som befintligt stöd enligt artikel 88.1 i EG-fördraget.

(78) De nederländska myndigheterna påpekar att räkenskaperna för enskilda sammanslutningar av offentliga programföretag alltid har omfattats av krav på godkännande av en oberoende revisor.

(79) De nederländska myndigheterna anser att sändningar av populära och mindre populära sporter ingår i definitionen av de offentliga programföretagens huvudverksamhet. De anser att när de offentliga programföretagen bestämde sitt bud för sändningsrättigheterna betalade de inte mer än vad som krävdes för att säkra förvärvet av viktiga rättigheter i anslutning till sitt public service-uppdrag och den övergripande programplaneringen.

(80) Myndigheterna upprepar att NOB:s uppdrag att verka i allmänhetens tjänst är en del av systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst. Att de offentliga programföretagen inte debiteras för den tjänst som NOB tillhandahåller är inte detsamma som att stöd beviljas till de offentliga programföretagen.

([28]) Sammanfattning av de nederländska myndigheternas svar av den 30 april 2004 på beslutet att inleda ett formellt granskningsförfarande.

(81) De nederländska myndigheterna menar att eftersom de kommersiella aktörerna inte kräver upphovsrättsersättningar från kabeloperatörer heller, skulle man kunna säga att NOS RTV agerar som en normal marknadsaktör under de omständigheter som råder på denna specifika marknad.

III. BEDÖMNING AV ÅTGÄRDERNA ENLIGT BESTÄMMELSERNA OM STATLIGT STÖD

6. FÖREKOMST AV STÖD ENLIGT ARTIKEL 87.1 I EG-FÖRDRAGET

(82) I artikel 87.1 i fördraget anges följande villkor för förekomsten av statligt stöd: För det första skall det röra sig om en åtgärd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel. För det andra skall det gynna mottagaren. För det tredje skall det snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen. För det fjärde måste åtgärden påverka handeln mellan medlemsstaterna.

6.1 Förekomst av statliga medel

6.1.1 Engångsbetalningar

(83) De betalningar som avses i artiklarna 106a och 170c i medielagen och som kommissionen betecknar som engångsbetalningar för särskilda ändamål kan delas in i betalningar från matchningsfonderna, betalningar inom ramen för FOR och betalningar inom ramen för CoBo.

Betalningar från matchningsfonderna

(84) I matchningsfonderna avsätts först medel inom AOR – en fond vars medel ägs av staten och förvaltas av mediemyndigheten – i syfte att täcka upp för vissa typer av utgifter för offentliga programföretag som blivit högre än beräknat. I nästa steg överförs de statliga medlen i form av matchningsfonderna inom AOR till NOS RTV.

Betalningar inom ramen för FOR

(85) Betalningarna via FOR betraktas som statliga medel. Även om FOR är en fond som administreras och förvaltas av PO, finansieras den genom AOR, som ingår i mediebudgeten.

(86) Framför allt, och som framgår av punkt 2.3.3.2, fördelar PO medlen utifrån de överenskommelser som gjorts på förhand om användningen av FOR-medlen. Även om det är PO som föreslår hur medlen skall användas är det ministern för utbildning, kultur och vetenskap som godkänner förslaget och bestämmer vad medlen får användas till. PO kan inte besluta om medlens användning förrän ministern har fastställt kriterier för hur medlen skall fördelas. PO måste följa de regler som ministern fastställer. Det kan därför sägas att överföringen av statliga medel sker samtidigt med betalningarna från FOR till de enskilda programföretagen. Detta är en överföring av statliga medel, som kan tillskrivas staten ([29]).

(87) Under den granskade perioden fick de offentliga programföretagen 191,2 miljoner euro från FOR och [...] miljoner euro från matchningsfonderna.

Betalningar inom ramen för CoBo

(88) Betalningarna från CoBo-fonden betraktas som statliga medel. Som framgår av punkt 43 finansieras CoBo-fonden genom direkta bidrag från mediebudgeten och genom intäkter från upphovsrättsersättningar från belgiska och tyska kabeloperatörer avseende distribution av de tre nederländska kanalerna i Belgien och Tyskland. Kommissionen anser att inte bara de direkta bidragen från mediebudgeten utan också upphovsrättsersättningarna kan betraktas som statliga medel. Upphovsrättsersättningarna borde för övrigt ha använts för att finansiera programföretagens kostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst. Genom att avsätta dem i CoBo-fonden ökade behovet av offentligt stöd i motsvarande grad. Upphovsrättsersättningarna kan därför likställas med uteblivna intäkter för staten.

(89) Även om CoBo ägs och förvaltas av en stiftelse (vars styrelse leds av de offentliga programföretagen) kan överföringarna från denna fond dessutom endast ske till de offentliga programföretagen på villkor som fastställs av staten.

(90) De offentliga programföretagen fick 31,7 miljoner euro från CoBo under den granskade perioden. Detta belopp utgör en överföring av statliga medel till de enskilda programföretagen.

6.1.2 *Fri tillgång till kabelnätet*

(91) Kabeloperatörernas must carry-skyldighet innefattar ingen överföring av statliga medel och kabeloperatörernas uteblivna intäkter kan heller inte betraktas som en överföring av statliga medel ([30]). Kommissionen har inte tillgång till några uppgifter som visar på motsatsen. Den preliminära slutsatsen att åtgärden inte utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget kan därför bekräftas.

6.1.3 *Kostnadsfri teknisk utrustning från NOB*

(92) Det offentliga företaget NOB får betalningar från staten för de tjänster företaget måste tillhandahålla för de offentliga programföretagen. Dessa betalningar innebär en direkt

([29]) Domstolens dom den 16 maj 2002 i mål C-482/99, *Franska republiken mot Europeiska kommissionen*, REG 2002, s. I-04397, punkt 55.

([30]) Domstolens dom den 13 mars 2001 i mål C-379/98, *PreussenElektra AG mot Schhleswag AG*, REG 2001, s. I-2099, punkt 54 och följande.

överföring av statliga medel. I slutändan gynnar betalningarna de offentliga programföretag som erhåller tjänsterna gratis ([31]). De nederländska myndigheterna har själva uppgett att NOB helt enkelt fungerar som en ”förmedlare” av stöd från staten till de offentliga programföretag som erhåller tjänsterna från NOB.

6.2 Ekonomisk fördel

(93) Engångsstödet (betalningar till FOR och via matchningsfonderna), överföringarna till CoBo och tillhandahållandet av kostnadsfri teknisk utrustning ger de nederländska offentliga programföretagen en ekonomisk fördel i den meningen att åtgärderna befriar dem från driftskostnader som de annars skulle ha.

6.2.1 *Altmarkdomens tillämplighet*

(94) Den nederländska regeringen och de offentliga programföretagen hävdar att de granskade åtgärderna kompenserar de nederländska offentliga programföretagen för nettokostnaden för fullgörandet av deras uppdrag i allmänhetens tjänst. Detta skulle innebära att åtgärderna därför inte skulle gynna de offentliga programföretagen och att de inte utgör ett stöd, i enlighet med *Altmarkdomen* ([32]).

(95) Statliga åtgärder som kompenserar för de extra nettokostnaderna för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse utgör inte statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget om ersättningen fastställs så att företaget inte ges en verklig fördel. I *Altmarkdomen* angav EG-domstolen de villkor som måste uppfyllas för att ersättningen inte skall anses utgöra statligt stöd. Dessa villkor är följande:

— För det första skall det stödmottagande företaget faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och dessa skyldigheter skall vara klart definierade.

— För det andra skall de kriterier på grundval av vilka ersättningen beräknas vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt.

— För det tredje får ersättningen inte överstiga vad som krävs för att täcka hela eller delar av de kostnader som har uppkommit i samband med skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst på grund av fullgörandet av dessa skyldigheter.

— För det fjärde skall, när det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande, storleken av den nödvändiga ersättningen fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag, som är utrustat med produktionsmedel som är lämpliga för att fullgöra de allmännyttiga tjänster som ålagts det, skulle ha åsamkats vid fullgörandet av dessa tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid skulle ha erhållits och till en rimlig vinst på grund av fullgörandet av tjänsterna.

(96) Kommissionen anser att de tre sista villkoren ovan inte är uppfyllda. För det första har överföringarna av medel från FOR och matchningsfonderna samt det ekonomiska bidraget från CoBo till de offentliga programföretagen inte baserats på objektiva och öppna kriterier som fastställts i förväg.

(97) I de särskilda stödåtgärderna och betalningarna från CoBo beaktas heller inte alla intäkter som de offentliga programföretagen erhållit och nödvändiga skyddsmekanismer för att undvika överkompensation saknas. Som framgår närmare nedan har stödet för särskilda ändamål faktiskt också lett till en betydande överkompensation.

(98) De nederländska offentliga programföretagen har slutligen inte valts ut som leverantörer av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse genom ett anbudsförfarande. Någon undersökning har heller inte gjorts för att se till att ersättningens storlek fastställs på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag, som är utrustat med produktionsmedel som är lämpliga för att fullgöra de allmännyttiga tjänster som ålagts det, skulle ha åsamkats vid fullgörandet av dessa tjänster. Detsamma gäller för finansieringen av den tekniska utrustning som NOB ställt till de offentliga programföretagens förfogande.

(99) Kommissionen anser därför att samtliga villkor i *Altmarkdomen* inte är uppfyllda i detta fall.

6.3 Snedvridning av konkurrensen

(100) Den fördel som stödet för särskilda ändamål, överföringarna till CoBo och tillhandahållandet av kostnadsfri teknisk utrustning till de nederländska offentliga programföretagen ger kommer inga andra företag i jämförbar situation till godo. Eftersom konkurrensen alltid snedvrids när statligt stöd förstärker det stödmottagande företagets ställning i förhållande till konkurrenterna, kan denna fördel snedvrida konkurrensen mellan de offentliga programföretagen och andra företag ([33]).

6.4 Påverkan på handeln mellan medlemsstaterna

(101) Om ett statligt finansiellt stöd förstärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag i handeln inom gemenskapen skall denna handel anses

([31]) Domstolens dom den 20 november 2003 i mål C-126/01, *Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie mot GEMO SA*, REG 2003, s. I-13769, punkt 44.

([32]) Se mål C-280/00, redan anfört, punkt 95.

([33]) Domstolens dom den 17 september 1980 i mål 730/79, *Philip Morris*, Rec. 1980, s. 2671, punkt 11.

påverkas av detta stöd ([34]), även när det stödmottagande företaget inte självt deltar i exporten ([35]). På samma sätt är det inte nödvändigt, när en medlemsstat beviljar stöd till företag i tjänste- och distributionssektorerna, att de stödmottagande företagen själva bedriver sin verksamhet utanför den egna staten, eftersom stödet påverkar handeln inom gemenskapen ([36]).

(102) I överensstämmelse med denna rättspraxis anges följande i kommissionens meddelande från 2001 om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och TV i allmänhetens tjänst ([37]) (nedan kallat meddelandet om radio och TV):

> *"Statlig finansiering av radio- och TV-programföretag som verkar i allmänhetens tjänst kan således generellt anses påverka handeln mellan medlemsstater. Detta gäller utan tvekan förvärv och försäljning av programrättigheter, som ofta sker på internationell nivå. Om de offentliga radio- och TV-programföretagen får sälja reklamtid, har detta också effekter utanför landets gränser, särskilt i homogena språkområden som överskrider nationsgränser. Dessutom kan kommersiella radio- och TV-programföretag ha ägare i fler än en medlemsstat."* ([38])

(103) I det aktuella ärendet är de nederländska offentliga programföretagen själva aktiva på den internationella marknaden. Via Europeiska Radiounionen utbyter de TV-program och deltar i Eurovisionssystemet. Deras program sänds dessutom i Belgien och Tyskland. Dessutom konkurrerar de nederländska offentliga programföretagen direkt med kommersiella programföretag som är aktiva på den internationella radio- och TV-marknaden och har en internationell ägarstruktur.

(104) Kommissionen drar därför slutsatsen att stödet för särskilda ändamål, betalningarna till CoBo och tillhandahållandet av kostnadsfri teknisk utrustning påverkar handeln mellan medlemsstaterna i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

6.5 **Slutsats**

(105) Eftersom samtliga villkor i artikel 87.1 i EG-fördraget är uppfyllda och de villkor som EG-domstolen fastställt i *Altmarkdomen* inte har uppfyllts helt, finner kommissionen att stödet för särskilda ändamål (medlen från FOR och matchningsfonderna), de medel som beviljats via CoBo-fonden och det kostnadsfria tillhandahållandet av tekniska tjänster och utrustning till de nederländska offentliga programföretagen måste betraktas som statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget. Den fördel som erhålls genom fritt tillträde till kabelnätet innefattar dock inte någon överföring av statliga medel och utgör därför inte statligt stöd.

7. **KLASSIFICERING AV ÅTGÄRDER SOM "NYTT" STÖD**

(106) Enligt artikel 1 b i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ([39]) avses bland annat följande med "befintligt stöd":

> "i) …, allt stöd som fanns innan fördraget trädde i kraft i respektive medlemsstat, det vill säga stödordningar och individuellt stöd som infördes före och som fortfarande är tillämpliga efter det att fördraget har trätt i kraft".

(107) Som tidigare nämnts kan åtskillnad göras mellan de årliga betalningar som inte omfattas av detta beslut och engångsbetalningarna.

7.1 **Årliga betalningar**

(108) De årliga betalningarna sker i enlighet med artikel 110 i medielagen, där det anges att enheter som har tilldelats sändningstid har rätt till finansiering från den allmänna budgeten. Finansieringens storlek och tillgänglighet fastställs också i medielagen. Detta stödsystem fanns innan fördraget trädde i kraft och betraktas som befintligt stöd, vilket kommissionen bekräftat i förfarande E-5/2005 ([40]).

7.2 **Engångsbetalningar**

(109) Engångsbetalningarna har flera egenskaper som skiljer dem från de ordinarie årliga betalningarna och som talar mot att de skulle betecknas som befintligt stöd:

— *Den rättsliga grunden för betalningarna fastställdes efter fördragets ikraftträdande*. Det var så sent som 1996 som staten via matchningsfonderna införde möjligheten att täcka upp för utgifter som drabbar offentliga programföretag vid en eventuell kraftig prishöjning för programrättigheter. Före 1996 fanns ingen möjlighet att gå in med ett lika stort belopp som de offentliga programföretagen betalar. Den ändring av medielagen som möjliggör engångsbetalningar från FOR till enskilda programföretag infördes vidare först 1998. När det gäller det statliga bidraget till CoBo fattade staten beslut om bidrag till denna fond först 1994.

([34]) Domstolens dom i mål 730/79, *Philip Morris*, anfört ovan, punkt 11, och domstolens dom den 11 november 1987 i mål 259/85, *Franska republiken mot Europeiska gemenskapernas kommission*, Rec. 1987, s. 4393, punkt 24.

([35]) Domstolens dom den 17 juni 1999 i mål C-75/97, *Konungariket Belgien mot Europeiska kommissionen (Programmet Maribel bis och ter)*, REG 1999, s. I-3671, punkt 45.

([36]) Domstolens dom den 7 mars 2002 i mål C-310/99, *Italienska republiken mot Europeiska kommissionen*, REG 2002, s. I-2289, punkt 66.

([37]) EGT C 320, 15.11.2001, s. 5.

([38]) Se kommissionens meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och TV i allmänhetens tjänst, punkt 18.

([39]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1. Förordningen ändrad genom anslutningsakten 2003.

([40]) För en fullständig bedömning se kommissionens skrivelse enligt artikel 17 till de nederländska myndigheterna av den 3 mars 2005, E-5/2005.

— *De faktiska betalningarna skedde först från 1994*. Närmare bestämt skedde betalningarna från CoBo-fonden från och med 1994, från matchningsfonden från och med 1996 och från FOR från och med 1999.

— *Till skillnad från den ordinarie årliga finansieringen kan engångsbetalningarna inte betraktas som betalningar som de offentliga programföretagen har rätt till*. Engångsbetalningarna är därför ingen automatisk process ([41]). Dessa betalningar sker efter begäran av de enskilda offentliga programföretagen och beviljas efter ett särskilt och enskilt beslut som ministern för utbildning, kultur och vetenskap fattar på grundval av artikel 106a i medielagen. När det gäller FOR till exempel utgår ministern från dess nivå när beslut fattas om eventuell överföring av medel från AOR till FOR. Det är därefter PO som fördelar medlen vidare utifrån protokollens bestämmelser.

— De villkor enligt vilka överföringarna kan ske har fastställts i så kallade ”överföringsprotokoll” som upprättades 1999 och 2002. För CoBo fastställde staten särskilda villkor för betalningar till och från fonden först 1994.

— Slutligen beviljas stödet för särskilda ändamål, som anges i punkt 2.3.3. Sådana ändamål är till exempel att uppmuntra programföretagen att producera bättre program och att kompensera för svängningar i reklamintäkterna. Sådant stöd syftar också till att täcka upp för stigande priser för sporträttigheter och att främja samproduktioner mellan belgiska och tyska programföretag.

7.3 Kostnadsfri teknisk utrustning

(110) Sedan 1987 års medielag trädde i kraft får de offentliga programföretagen kostnadsfri teknisk utrustning från NOB. Från det året började NOB tillhandahålla utrustning till de offentliga programföretagen. Ursprungligen tillhandahölls sådan utrustning av NOS. NOB har fått i uppdrag att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Företaget tillhandahåller utrustning kostnadsfritt till de enskilda offentliga programföretagen, varefter NOB får direkta betalningar från staten. Denna åtgärd kan således också betraktas som nytt stöd.

7.4 Slutsats om klassificeringen som ”nytt stöd”

(111) Stödet för särskilda ändamål (betalningar från FOR till de enskilda offentliga programföretagen och från matchningsfonderna), överföringarna från CoBo och tillhandahållandet av kostnadsfri teknisk utrustning måste betraktas som nytt stöd, inte befintligt stöd.

([41]) Skrivelse från de nederländska myndigheterna av den 13 maj 2004, kapitel F.6.

8. STÖDETS FÖRENLIGHET MED ARTIKEL 86.2 I EG-FÖRDRAGET

(112) Med tanke på åtgärdernas beskaffenhet är den enda tänkbara grunden för deras förenlighet artikel 86.2 i EG-fördraget, där följande anges: ”*Företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (…) skall vara underkastade reglerna i detta fördrag, särskilt konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Utvecklingen av handeln får inte påverkas i en omfattning som strider mot gemenskapens intresse.*”

(113) EG-domstolen har konsekvent hävdat att artikel 86.2 i EG-fördraget inrymmer en möjlighet till undantag från förbudet mot statligt stöd till företag som anförtrotts en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse ([42]). Domstolen bekräftar i sin dom i *Altmarkmålet* implicit att statligt stöd som kompenserar för kostnader som ett företag drabbas av till följd av tillhandahållandet av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse kan anses förenligt med den gemensamma marknaden om det uppfyller villkoren i artikel 86.2 i EG-fördraget.

(114) I enlighet med EG-domstolens fasta rättspraxis ([43]) utgör artikel 86.2 i EG-fördraget ett undantag som bör tolkas restriktivt. Domstolen har slagit fast att för att åtgärden skall berättiga till ett sådant undantag måste samtliga följande villkor vara uppfyllda:

— Tjänsten i fråga måste vara en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse och tydligt anges som sådan av medlemsstaten.

— Företaget i fråga måste explicit ha anförtrotts tillhandahållandet av denna tjänst av medlemsstaten.

— Tillämpningen av föredragets konkurrensregler måste hindra genomförandet av de särskilda uppgifter som ålagts företaget, och undantaget från dessa bestämmelser får inte påverka handelns utveckling i en omfattning som strider mot gemenskapens intressen.

(115) I meddelandet om radio och TV anges de principer och metoder som kommissionen har för avsikt att tillämpa för att se till att ovannämnda villkor följs. I det aktuella ärendet måste det därför undersökas om

— de nederländska myndigheterna tydligt och exakt har fastställt att de nederländska offentliga programföretagens radio- och TV-verksamhet utgör en tjänst av allmänt ekonomisk intresse (definition),

([42]) Se *Altmarkdomen*, punkterna 101–109.

([43]) Se t.ex. domstolens dom den 30 januari 1974 i mål 127/73, *Belgische Radio en Televisie mot SV SABAM och NV Fonior*, Rec. 1974, s. 51, punkt 19-22.

— de nederländska myndigheterna officiellt har anförtrott de nederländska offentliga programföretagen tillhandahållandet av denna tjänst (tilldelning),

— det statliga stödet inte överskrider nettokostnaden för denna tjänst av allmänt intresse, även med beaktande av övriga direkta eller indirekta intäkter som härrör från tjänsten (proportionalitet).

8.1 **Definition**

(116) I detta sammanhang bör det nämnas att stödet för särskilda ändamål och det kostnadsfria tillhandahållandet av teknisk utrustning syftade till att stödja verksamheter som ingår i det allmänna uppdraget att verka i allmänhetens tjänst. Bedömningen av den totala nivån på stödet till de offentliga programföretagen är därför nödvändig, men detta beslut syftar inte till att bedöma den mekanism och de villkor som ligger till grund för statens tillhandahållande av stöd utöver ovannämnda särskilda åtgärder. Detta beslut omfattar heller inte organisationen av systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst som helhet.

(117) Som framgår av punkt 33 i meddelandet om radio och TV är det medlemsstaterna som skall definiera vad som skall ingå i ett offentligt programföretags uppdrag att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse. Med hänsyn till radio- och TV-sektorns särskilda art anser kommissionen att *”mot bakgrund av protokollets tolkningsbestämmelser, [kan] en ’vid’ definition, som innebär att ett visst radio- och TV-programföretag anförtros uppgiften att tillhandahålla ett balanserat och varierat programutbud samtidigt som en viss andel av publiken behålls i enlighet med uppdraget, anses vara berättigad enligt artikel 86.2. En sådan definition skulle överensstämma med syftet att tillgodose samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov och att garantera mångfalden, inbegripet kulturell och språklig mångfald.”*

(118) Även om definitionen är vid bör den dock vara så tydlig och exakt att det inte råder något tvivel om huruvida medlemsstaten anser att en viss verksamhet, som bedrivs av det företag som fått i uppdrag att tillhandahålla en tjänst av allmänt intresse, skall ingå i detta uppdrag. Som framgår av punkt 36 i meddelandet om radio och TV är kommissionens roll begränsad till att kontrollera uppenbara felaktigheter i definitionen av radio och TV i allmänhetens tjänst.

(119) De nederländska offentliga programföretagens huvudverksamhet är att tillhandahålla varierade program av hög kvalitet som sänds i de allmänna kanalerna och i allmänhetens intresse, i enlighet med artikel 13c i medielagen. Särskilda programkrav avseende de innehållskategorier som skall ingå och den andel sändningstid som varje kategori skall ha regleras också i lagstiftningen.

(120) Enligt CLT-UFA sänder de nederländska offentliga programföretagen i allmänhet för mycket sport, i synnerhet fotboll. Klagomål har framförts på att NOS RTV sänder en majoritet av samtliga sportevenemang i Nederländerna. Som framgår ovan syftade det särskilda stödet till att finansiera verksamheter som ingår i uppdraget att verka i allmänhetens tjänst och som alltså därför också syftade till att förvärva sporträttigheter.

(121) Kommissionen anser dock att sändningen av sportprogram, inom en gräns på cirka 10 % av den totala sändningstiden, inte utgör en uppenbar felaktighet. Sport kan ingå i ett programföretags uppdrag att verka i allmänhetens tjänst och en 10-procentig andel av sändningstiden för sport är inte oförenligt med uppdraget att tillhandahålla ett balanserat och varierat programutbud i för allmänheten.

(122) Kommissionen anser att den huvudverksamhet som anges i artikel 13c.1 i medielagen är ganska vitt definierad, men att den i enlighet med Amsterdamprotokollet kan anses uppfylla de ”demokratiska, sociala och kulturella behoven” i det nederländska samhället. Lagstiftningens definition är därför tillräckligt tydlig och exakt i fråga om huvudverksamheten och innehåller inga uppenbara felaktigheter.

8.2 **Tilldelning**

(123) Enligt punkt 40 i meddelandet om radio och TV bör uppdraget att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse anförtros de nederländska offentliga programföretagen genom en officiell handling, för att de skall kunna komma i fråga för ett undantag enligt artikel 86.2. Kommissionen noterar att medielagen formellt ger NOS i uppdrag att utföra den tjänst av allmänt intresse som anges i artikel 13c och stödjande lagstiftning. De offentliga programföretagen ges rätt att sända program på de allmänna kanalerna enligt artikel 31 i medielagen och kommissionen anser att huvudverksamheten att sända program har anförtrotts de offentliga programföretagen på ett fullgott sätt.

8.3 **Proportionalitet**

(124) Enligt avsnitt 6.3 i meddelandet om radio och TV omfattar den bedömning av proportionalitet som kommissionen måste göra två delar ([44]).

(125) Å ena sidan måste kommissionen beräkna nettokostnaden för de nederländska offentliga programföretagens uppdrag att verka i allmänhetens tjänst och kontrollera att det inte skett någon överkompensation för denna kostnad. När ett företag kompenseras får det statliga stödet inte överstiga nettokostnaderna för uppdraget att verka i allmänhetens tjänst. För att beräkna nettokostnaden måste även övriga direkta eller indirekta intäkter från uppdraget i allmänhetens tjänst beaktas. Nettobehållningen från verksamheten i allmänhetens tjänst kommer därför att beaktas vid bedömningen av stödets proportionalitet.

([44]) Se punkterna 57 och 58 i meddelandet om radio och TV.

(126) Å andra sidan måste kommissionen undersöka all information som står till dess förfogande och som indikerar att de offentliga programföretagen har snedvridit konkurrensen på de kommersiella marknaderna mer än nödvändigt för att fullgöra sitt uppdrag i allmänhetens tjänst. Om minskade intäkter täcks upp genom statligt stöd kan ett offentligt programföretag till exempel frestas att sänka priserna på reklam eller annan verksamhet på marknaden som inte ingår i uppdraget att verka i allmänhetens tjänst, så att konkurrenternas intäkter minskar. Det skulle kräva ytterligare statligt stöd för att kompensera för de uteblivna intäkterna från kommersiella verksamheter och skulle därför tyda på att en överkompensation skett för skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster.

8.3.1 ***Insyn och kostnadsfördelning***

(127) Kommissionen måste först fastställa kostnaderna för tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse. Eftersom de nederländska offentliga programföretagen även bedriver verksamhet som inte ingår i uppdraget att verka i allmänhetens tjänst är de enligt kommissionens direktiv 80/723/EEG av den 25 juni 1980 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag ([45]), ändrat genom direktiv 2000/52/EG ([46]), skyldiga att ha separat redovisning för de olika verksamheter som bedrivs. Kostnader och intäkter måste konteras korrekt utifrån tydligt angivna och objektiva principer för kostnadsredovisning. Kostnader som helt hänför sig till verksamheter i allmänhetens tjänst, men som även kommer kommersiella verksamheter till godo, behöver inte fördelas mellan de två verksamheterna och kan alltså helt tilldelas den verksamhet som ingår i uppdraget ([47]).

(128) Direktiv 80/723/EEG har genomförts i Nederländerna genom en ändring av konkurrenslagen (*"Mededingings-"Mededingingswet") ([48]). Enligt ett särskilt beslut ([49]) är de offentliga programföretagen även skyldiga att ha separat redovisning för alla biverksamheter och branschverksamheter. Mot denna bakgrund har de nederländska myndigheterna lämnat upplysningar om de offentliga programföretagens kostnader och intäkter under perioden 1994–2005.*

(129) Enligt direktiv 80/723/EEG skall medlemsstaterna inte bara se till att verksamhet i allmänhetens tjänst och annan verksamhet har separat redovisning, utan även att samtliga kostnader och intäkter fördelas korrekt på grundval av konsekvent tillämpade och sakligt motiverade redovisningsprinciper och att de principer för kostnadsredovisning som ligger till grund för den separata redovisningen anges klart.

([45]) EGT L 195, 29.7.1980, s. 35. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2005/81/EG (EUT L 312, 29.11.2005, s. 47).

([46]) EGT L 193, 29.7.2000, s. 75.

([47]) Se punkterna 53-56 i meddelandet om radio och TV.

([48]) Se artikel 25a i konkurrenslagen.

([49]) Ministerbeslut av den 13 juni 2001, till vilket en redovisningshandbok (*Handboek Financiële Verantwoording*) är bifogad.

(130) Kommissionen noterar dock att det inte anges i beslutet hur de offentliga programföretagen skall fördela kostnader som hänför sig både till verksamhet i allmänhetens tjänst och till annan verksamhet. Upplysningar från de nederländska myndigheterna bekräftar dessutom att de offentliga programföretagen använder olika metoder för kostnadsfördelning. Myndigheterna hävdar att fördelningen är korrekt om man ser på det enskilda fallet, men att fördelningen kan skilja sig mellan olika offentliga programföretag beroende på hur respektive företag väljer att fördela kostnaderna. Kommissionen anser dock att bristen på konsekvens mellan de olika programföretagen visar att det inte anges tillräckligt tydligt i beslutet hur kostnadsfördelningen skall ske.

(131) På grundval av de nederländska myndigheternas upplysningar kan man därför inte dra slutsatsen att kostnaderna fördelas korrekt på grundval av vedertagna metoder för kostnadsfördelning. Kommissionen anser därför att samtliga nettointäkter från de offentliga programföretagens kommersiella verksamheter bör beaktas i bedömningen av det statliga stödets proportionalitet i förhållande till kostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst. Det är även i linje med den nederländska lagstiftning som är tillämplig för systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst och som ålägger programföretagen att använda hela sin vinst, även vinsten från kommersiell verksamhet, för verksamheten i allmänhetens tjänst ([50]).

8.3.2 ***Det offentliga stödets proportionalitet***

(132) Enligt punkt 57 i meddelandet om radio och TV får det statliga stödet inte överstiga programföretagets nettokostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst. Efter att nettokostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst har beräknats måste det därför fastställas om det statliga stödets totalbelopp överstiger detta belopp.

(133) Som framgår ovan måste nettointäkterna från samtliga verksamheter som direkt eller indirekt får offentligt stöd beaktas vid beräkningen av nettokostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst, om någon fullständig eller meningsfull kostnadsfördelning inte har gjorts ([51]). Det är endast intäkterna från kommersiella fristående verksamheter som inte behöver beaktas vid beräkningen av nettokostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst. Det rör sig om verksamheter som inte har gynnats direkt eller indirekt – till exempel genom lägre produktionskostnader – av statligt stöd eller som har burit hela de produktionskostnader som de har gemensamma med eller som uppstått till följd av verksamheten i allmänhetens tjänst.

([50]) De siffror som de nederländska myndigheterna har lämnat visar att de offentliga programföretagens kommersiella verksamheter under den granskade perioden totalt sett har gått med vinst.

([51]) Se punkterna 55 och 56 i meddelandet om radio och TV.

(134) Som redan påpekats finns i det nederländska systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst varken begreppet fristående verksamheter eller begreppet meningsfull och fullständig fördelning av medel mellan programföretagens olika verksamheter. I medielagen föreskrivs dessutom att samtliga nettointäkter från huvud- och sidoverksamheterna ([52]) samt bi- och branschverksamheterna ([53]) måste användas för att fullgöra uppdraget att verka i allmänhetens tjänst ([54]).

(135) Nettokostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst beräknas därför med beaktande av intäkterna från de offentliga programföretagens samtliga verksamheter. Således görs följande beräkning:

— För det första fastställs nettokostnaden för verksamheterna i allmänhetens tjänst genom att man drar av nettointäkterna från bedrivandet av dessa verksamheter (huvud- och sidoverksamheter) från de totala kostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst ([55]).

— För det andra beaktas samtliga övriga nettointäkter från kommersiella verksamheter (bi- och branschverksamheter).

— För det tredje räknas alla former av offentligt stöd med. Först det årliga statliga stödet och *Stifo-betalningarna*, som betraktas som ”befintligt stöd”. Därefter det särskilda stödet (betalningarna från FOR och matchningsfonderna) och *betalningarna från CoBo*, som betraktas som ”nytt stöd”.

(136) Summan av ovannämnda poster avgör huruvida det totala statliga stödet överskrider de totala nettokostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst eller, med andra ord, huruvida någon överkompensation av denna verksamhet har skett.

(137) När det gäller kostnadsfritt tillhandahållande av teknisk service och utrustning av NOB bör denna åtgärd i princip tas med i bedömningen av överkompensationen. Det är dock inte nödvändigt att explicit inkludera åtgärden i beräkningarna, eftersom fördelarna av den kostnadsfria tekniska servicen kan anses kompensera för kostnader som annars skulle ha behövt finansieras. Nödvändigheten att stå för de aktuella kostnaderna hade därför inneburit att kostnaderna för verksamheterna i allmänhetens tjänst, som anförtrotts de nederländska offentliga programföretagen, hade ökat med samma belopp. Inkluderandet av dessa kostnader skulle därför inte ändra det slutliga nettoresultatet ([56]).

8.4 Beslut om att inleda förfarandet och granskad period

(138) I beslutet om att inleda förfarandet uppskattade kommissionen preliminärt överkompensationen till 110 miljoner euro. Beräkningen grundade sig på ofullständiga uppgifter om de faktiska belopp som överfördes till reserverna och nivån på de reserver som fanns för systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i dess helhet under perioden 1992–2002. Myndigheterna hade vid den tidpunkten inte lämnat fullständiga uppgifter om enskilda programföretag.

(139) Efter det att förfarandet inleddes mottog kommissionen uppgifter om enskilda programföretags kostnader och intäkter som är mer detaljerade än de samlade siffror som lämnades när förfarandet inleddes. De nya upplysningarna innefattar dessutom faktiska uppgifter fram till 2005 samt en prognos för 2006.

(140) Detta beslut avser de engångsbetalningar som skedde från 1994 och omfattar perioden fram till 2005. Beträffande slutdatum begärde de nederländska myndigheterna att kommissionen även skulle beakta siffrorna från 2006. Kommissionen anser dock inte att det är lämpligt, eftersom siffrorna från 2006 endast är uppskattningar för det innevarande räkenskapsåret.

8.4.1 *Bedömning av kompensationen till enskilda offentliga programföretag*

(141) Av de 19 offentliga programföretagen tycks 14 ha överkompenserats under perioden 1994–2005. Överkompensationen genererade en vinst på 32 miljoner euro som generellt har överförts till deras programreserver.

(142) En del av överkompensationen har dock i vissa fall använts för att balansera underkompensation under perioden fram till 1994. Vissa programföretag hade en negativ programreserv i början av 1994 ([57]). Programföretagen fick endast registrera negativa programreserver när kostnaderna för verksamheter i allmänhetens tjänst översteg de olika formerna av stöd till sådan verksamhet. Negativa programreserver kunde med andra ord endast vara ett resultat av underkompensation av kostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst.

(143) Å andra sedan måste alla eventuella förluster från kommersiella verksamheter finansieras genom branschreserverna och fick inte påverka programreserverna. Enligt de

([52]) Intäkter från immateriella rättigheter, intäkter från sms, sponsring, reklam, biljettförsäljning etc. Detta framgår av den i fotnot 52 omnämnda *”Handboek Financiële Verantwoording”*, där de redovisningsregler och -principer som enskilda offentliga programföretag skall tillämpa anges (2005 års upplaga, modell VII, s. 18).

([53]) Intäkter från bi- och branschverksamheter:
1. Intäkter från branschverksamheter: dessa har oftast formen av bidrag från medlemmar, intäkter från branschtidningar och donationer.
2. Intäkter från kapital: detta är intäkter från ränta, uthyrning och andelar.
3. Intäkter från programtidningar: intäkter från utgivning av programtidningar (tidningar med programinformation, recensioner, reklam etc.).
4. Intäkter från övriga verksamheter: intäkter från cd:ar och dvd:er, försäljning av programkoncept.

([54]) Skrivelse av den 2 juni 2005 från de nederländska myndigheterna inom ramen för förfarande E-5/2005, registrerad den 7 juni 2005.

([55]) Se punkt 26.

([56]) Detta överensstämmer med kommissionens ståndpunkt i beslutet om det italienska offentliga programföretaget RAI, se kommissionens beslut 204/339/EG av den 15 oktober 2003 rörande RAI SpA, (EUT L 119, 23.4.2004, s. 1).

([57]) VARA hade t.ex. en negativ programreserv på 8,5 miljoner euro i början av 1994.

nederländska myndigheterna har branschreserverna byggts upp med privata medel.

(144) Det finns även fall där underkompensationen av kostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst tillfälligtvis har finansierats med branschreserverna. År 1993 ”frös” de nederländska myndigheterna branschreserverna. Därefter kunde intäkter från verksamheter i allmänhetens tjänst och kommersiella verksamheter inte längre komma branschreserverna till godo. Ett undantag gjordes dock för återbetalning av betalningar från branschreserverna före 1994 för att täcka ofinansierade kostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst. Enligt de nederländska myndigheterna är detta det enda tillfället då medel fortfarande tillfördes dessa reserver efter 1994 ([58]).

(145) Kommissionen anser att de negativa belopp som noterats i programreserverna och de positiva variationerna i branschreserverna efter 1994 uppstod endast till följd av tidigare underkompensation av kostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst. Den efterföljande balanseringen av dessa belopp skall därför betraktas som godkända kostnader för verksamheter i allmänhetens tjänst. Motsvarande belopp behöver därför inte beaktas när överkompensationen beräknas.

(146) Som framgår i punkt 141 har överkompensationen generellt sett kommit programreserverna till godo. År 2005 beslutade PO för första gången, i enlighet med artiklarna 109a och 19a.1 h i medielagen, att de reserver som enskilda programföretag har och som överstiger 5–10 % av deras årliga budget skulle överföras till PO ([59]). Denna överföring skall också anses ingå i de särskilda åtgärderna och skall beaktas när kompensationens proportionalitet fastställs. Följden är att denna överföring har minskat de enskilda offentliga programföretagens totala kompensation, samtidigt som överkompensationen av PO har ökat.

(147) Genom att för varje år mellan 1994 och 2005 dra ifrån nettokostnaden för verksamheterna i allmänhetens tjänst från det totala stödet från staten, på det sätt som beskrivs i avsnitt 8.3.2, finner kommissionen att inget av de enskilda programföretagen har mottagit offentligt stöd som överstiger 10 % av deras årliga budget. Eftersom kostnaderna för radio och TV i allmänhetens tjänst kan variera år från år kan staten ha budgetmässiga skäl att vilja minimera svängningarna i det statliga stödet och tillåta att en viss andel av den årliga överkompensationen överförs till nästkommande år. Kommissionen erkände denna princip i ärendet om det offentliga danska TV-bolaget ([60]).

(148) I det ärendet fann kommissionen att sådana reserver skall ha skapats för ett bestämt ändamål och att en tidpunkt skall fastställas för deras återbetalning, dvs. att reserverna skall dras av från nästa års kompensation om överkompensation har konstaterats. Om överkompensationen uppgår till högst 10 % av den årliga kompensationens belopp är denna överkompensation förenlig med EG-fördraget och får överföras till nästa år och dras av från den kompensation som skall utgå för det året.

(149) De nederländska myndigheterna har beslutat att varje enskilt offentligt programföretag endast får behålla en särskild reserv på högst 5–10 % av sin årliga budget ([61]). Mot bakgrund av det kravet beordrade PO år 2005 att 42,457 miljoner euro skulle överföras från de enskilda programföretagens reserver till PO. Myndigheterna har vidare förbundit sig att regelbundet kontrollera reserverna och se till att belopp som överstiger 10 % av den årliga kompensationen återbetalas från och med 2006 ([62]). Kommissionen anser därför att villkoren för att kunna godta en överkompensation är uppfyllda, under förutsättning att den inte överskrider 10 % av de offentliga programföretagens årliga budget ([63]).

(150) Eftersom överkompensationen inte överstiger tröskeln på 10 % av den årliga budgeten kan den därför anses berättigad för fullgörandet av uppdraget att verka i allmänhetens tjänst. Stödet betraktas därför som förenligt med artikel 86.2 i EG-fördraget.

8.4.2 ***Överkompensation av PO***

(151) PO har även fått kompensation för sin roll som förvaltare och samordnare av systemet för radio och TV. PO utövar denna funktion genom en separat organisation som internt har separat redovisning. De nederländska myndigheterna har uppgett att även om NOS RTV och PO är delar en och samma juridiska person och även har sammanställd redovisning, kan de under inga omständigheter förfoga över varandras medel.

([58]) Detta gäller AVRO, KRO, NCRV och VARA. Skrivelse av den 30 april 2004 från de nederländska myndigheterna, registrerad den 13 maj 2004.

([59]) Skrivelse av den 28 juli 2005 från PO, skickad av de nederländska myndigheterna den 1 september 2005 (registrerad den 5 september 2005).

([60]) Kommissionens beslut 2005/217/EG av den 19 maj 2004 om statligt stöd som Danmark beviljat TV2/DANMARK, EUT L 85, 23.3.2006, s. 1, punkt 113.

([61]) 5 eller 10 % beroende på storleken på programföretagets budget.

([62]) I utkastet till förslag till ny medielag (*Mediawet 2007*) har den nederländska regeringen infört en bestämmelse enligt vilken denna reserv skall kontrolleras varje år och eventuella överskott i reserven (överstigande 10 % av den årliga kompensationen) måste återföras till AOR, som förvaltas av mediemyndigheten. Den nederländska regeringen har genom en skrivelse av den 4 maj 2006 förbundit sig att införa denna bestämmelse i 2006 års budgetlag, vilket garanterar tillämpningen fram till antagandet av 2007 års medielag.

([63]) I praktiken 5 eller 10 %, vilket fastställs av de nederländska myndigheterna.

(152) På grundval av den separata redovisningen för PO och i enlighet med den beskrivna beräkningsmetoden, kommer kommissionen till slutsatsen att PO har mottagit en överkompensation på totalt 55,908 miljoner euro, vilket inte innefattar de reserver som överfördes från enskilda programföretag 2005. Överföringen av reserverna uppgick till 42,457 miljoner euro. Om denna överföring räknas med, uppgår den totala överkompensationen av PO till 98,365 miljoner euro (55,908 + 42,457 miljoner euro).

Tabell 4:

Översikt över årligt stöd till PO (1994–2005), belopp × 1 miljon euro [64]

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Totalt
Kostnader för verksamhet i allmänhetens tjänst	53,1	60,5	61,8	64,6	69,3	77,3	89,0	94,7	100,4	91,2	91,9	95,2	948,9
Intäkter från verksamhet i allmänhetens tjänst	0	0	0	0,7	3,3	3,5	2,5	2,6	3,4	0,2	0	0	16,2
Nettokostnader för verksamhet i allmänhetens tjänst	**53,1**	**60,5**	**61,8**	**63,9**	**66,0**	**73,8**	**86,4**	**92,0**	**97,0**	**90,9**	**91,9**	**95,2**	**932,7**
Nettoresultat kommersiella verksamheter	**5,7**	**5,9**	**6,5**	**7,3**	**10,7**	**16,0**	**13,7**	**12,0**	**10,8**	**13,1**	**22,3**	**9,7**	**133,7**
Behov av offentligt stöd	**47,5**	**54,6**	**55,3**	**56,5**	**55,4**	**57,8**	**72,7**	**80,0**	**86,2**	**77,8**	**69,6**	**85,5**	**799,0**
Årliga betalningar	49,4	55,6	58,3	58,9	62,3	70,7	68,7	74,6	78,6	85,4	78,0	79,3	819,6
Årliga betalningar från Stifo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total årlig kompensation	**49,4**	**55,6**	**58,3**	**58,9**	**62,3**	**70,7**	**68,7**	**74,6**	**78,6**	**85,4**	**78,0**	**79,3**	**819,6**
Resultat före särskilda betalningar	**1,9**	**1,0**	**3,0**	**2,3**	**6,9**	**12,8**	**- 4,0**	**- 5,4**	**- 7,6**	**7,6**	**8,4**	**- 6,2**	**20,7**
Betalningar från FOR	0	0	0	0	0	0	7,1	6,1	5,2	7,0	5,6	2,8	33,9
Betalningar från matchningsfonderna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Betalningar från CoBo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Överföring av extra reserver	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42,5	42,5
Totalt särskilda betalningar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**7,1**	**6,1**	**5,2**	**7,0**	**5,6**	**45,3**	**76,3**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0,9	0	0,2	0,2	0	0	0	1,4
Total över-/underkompensation	**1,9**	**1,0**	**3,0**	**2,3**	**6,9**	**13,7**	**3,1**	**0,9**	**- 2,1**	**14,5**	**14,0**	**39,1**	**98,4**

[64] Skillnader mellan text och tabell beror på avrundningsskillnader.

(153) Kommissionen anser att överkompensationen på 98,365 miljoner euro inte är nödvändig för att verksamheten i allmänhetens tjänst skall kunna bedrivas, och den kan därför inte omfattas av undantaget från förbudet mot statligt stöd i artikel 86.2. Överkompensationen betraktas därför inte som förenligt stöd och skall i princip återkrävas från PO.

(154) Överkompensationen tycks dock överstiga de totala betalningarna till PO för särskilda ändamål. PO har mottagit 33,870 miljoner euro som engångsbetalningar inom ramen för statens mediebudget, plus engångsöverföringen på 42,457 miljoner euro från övriga programföretag Det blir totalt 76,327 miljoner euro i betalningar inom ramen för åtgärder för särskilda ändamål. De särskilda betalningarna har dessutom genererat intäkter som måste beaktas när storleken på de stödbelopp som inte erhölls inom ramen för befintliga stödåtgärder fastställs. Återbetalningen skulle därför begränsas till 76,327 miljoner euro jämte ränta, eftersom den återstående överkompensationen beviljades genom befintligt stöd och inte kan återkrävas.

8.5 Konkurrensbegränsande beteende på de kommersiella marknaderna

(155) Som framgår av meddelandet om radio och TV anser kommissionen att konkurrensbegränsande beteende av offentliga programföretag inte kan anses nödvändigt för att fullgöra uppdraget att verka i allmänhetens tjänst. I beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande angav kommissionen följande snedvridningar på marknaden som kan uppstå.

8.5.1 *Kabelsändning*

(156) I det standardavtal som programföretagen och kabeloperatörerna ingick 1985 angavs på den nederländska regeringens begäran att kabeloperatörer inte behöver betala upphovsrättsersättning när nederländska offentliga TV-program sänds. Genom att undanta upphovsrättsersättningar från kabeloperatörer kan det ifrågasättas om PO agerade som en normal marknadsaktör, eftersom det avstod från kommersiella inkomster.

(157) De nederländska myndigheterna hävdar dock att det faktum att PO inte begär någon upphovsrättsersättning inte nödvändigtvis är oförenligt med marknadsmässigt beteende. Kommersiella programföretag kräver trots allt ingen ersättning från kabeloperatörerna för sändningen av deras program heller ([65]).

([65]) Enligt VECAI (kabeloperatörernas organisation) får NOS faktiskt betalt av VECAI, även om det kallas något annat. NOS betraktar dock inte betalningen som en upphovsrättsersättning.

(158) Kommersiella avtal mellan programföretag och kabeloperatörer kan mycket riktigt ta sig olika uttryck, särskilt med tanke på att transaktionen innefattar ett utbyte av sändningstjänster mot tillgängligt innehåll, vilket är värdefullt för båda parter. Kommissionen anser därför att det inte finns några tydliga indikationer på att PO inte har agerat marknadsmässigt eller har ökat behovet av statligt stöd genom att avstå från kommersiella intäkter.

8.5.2 *Reklammarknaden*

8.5.2.1 *Påstådd prispress för GRP 20–49*

(159) När det formella granskningsförfarandet inleddes hade kommissionen inte tillräckliga indikationer på att STER faktiskt hade pressat priserna. De upplysningar som klagandena och de nederländska myndigheterna lämnade efter det att förfarandet inleddes måste dock bedömas.

(160) I punkt 58 i meddelandet om radio och TV anges att offentliga programföretag kan ha skäl att hålla nere priserna för reklam för att minska konkurrenternas intäkter. Man bör dock komma ihåg att de offentliga programföretagen i Nederländerna inte bedriver någon reklamverksamhet direkt, utan att denna verksamhet bedrivs av en separat organisation kallad STER. STER:s uppdrag är att utnyttja den tillgängliga reklamtiden på ett sådant sätt att största möjliga bidrag kan ges till de offentliga programföretagens centrala finansiering. STER fungerar som en mellanhand, vars uppdrag är att maximera vinsten från försäljningen av de offentliga programföretagens reklamtid. Som redan nämnts i punkt 17, överför STER reklamintäkterna direkt till mediebudgeten.

(161) Om STER pressade priserna skulle detta visa sig på något eller samtliga av följande sätt: lägre priser hos STER i förhållande till konkurrenterna, högre marknadsandel för STER och lägre intäkter för STER.

(162) För det första, som kommissionen också anförde i beslutet om att inleda det formella granskningsförfarandet, skulle en jämförelse mellan de offentliga och privata reklamförsäljningsföretagens priser ge en god uppskattning av de kriterier som anges i punkt 58 i meddelandet om radio och TV.

(163) I en prisjämförelse är tittargruppen 20–49 år den mest relevanta. Som framgår av tabell 5 nedan finns olika undergrupper, vars tittare ryms i målgruppen 20–49 år.

Tabell 5:

Procentuell andel uppnådda GRP (*gross rating points*) för STER 2004

Mål	13+	20–34	35–49	50–64	20–49	Köpare 20–49	Köpare 20–49 + barn	Man 20–34	Kvinna 20–34
Uppnått	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Källa: skrivelse av den 27 januari 2005 från de nederländska myndigheterna.

(164) Av tabell 5 framgår att STER främst säljer reklam för tittare. Sedan 1999 har STER:s marknadsandel inom reklam liksom den publik som de offentliga programföretagen når i målgruppen 20–49 år sjunkit. I målgruppen 20–49 år var bruttopriserna för annonsörer följande:

Tabell 6:

Bruttopriser per GRP för målgruppen 20–49 år (18.00–24.00), 1995–2005 i euro

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
STER	1 470	1 496	1 499	1 315	1 485	1 541	1 562	1 624	1 816	1 932	1 890
Kommersiella programföretag	1 337	1 314	1 366	1 399	1 438	1 637	1 667	1 675	1 753	2 055	2 087

Källa: skrivelse av den 23 februari 2006 från de nederländska myndigheterna.

(165) På grundval av ovanstående uppgifter har STER:s listpriser per GRP (*gross rating point*) för målgruppen 20–49 bara varit något lägre än de kommersiella programföretagens listpriser. Enligt de nederländska myndigheterna ger programföretagen och STER ganska stora rabatter. De kommersiella programföretagen tycks ha beviljat väsentligt högre rabatter, framför allt från och med 1998. Dessa rabatter framgår nedan.

Tabell 7:

Faktiska rabatter som beviljats 1994–2005 i %

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
STER	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kommersiella programföretag	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Källa: skrivelse av den 24 februari 2006 från de nederländska myndigheterna.

(166) Trots att STER har en mindre attraktiv publik än de kommersiella programföretagen – selektiviteten är låg varför möjligheterna att erbjuda en mycket specifik målgrupp är lägre – och har mindre publik och marknadsandel inom reklam (se tabell 9) är dess nettopriser högre än de kommersiella programföretagens.

Tabell 8:

Nettopriser per GRP för målgruppen 20–49 år (18.00–24.00), 1995–2005 i euro

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
STER	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kommersiella programföretag	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(167) Av tabell 9 framgår även att det finns ett tydligt samband mellan den sjunkande publikandelen och reklamandelen för radio och TV i allmänhetens tjänst. Det finns inget som tyder på att STER ökar sin marknadsandel på grund av eventuell prisdumpning eller åtminstone behåller sin marknadsandel trots att publikandelen för deras programföretagskunder sjunker. Tvärtom tappar STER marknadsandelar inom reklam i samma takt som de offentliga programföretagen tappar publik.

Tabell 9:

Publikandel och marknadsandel inom reklam

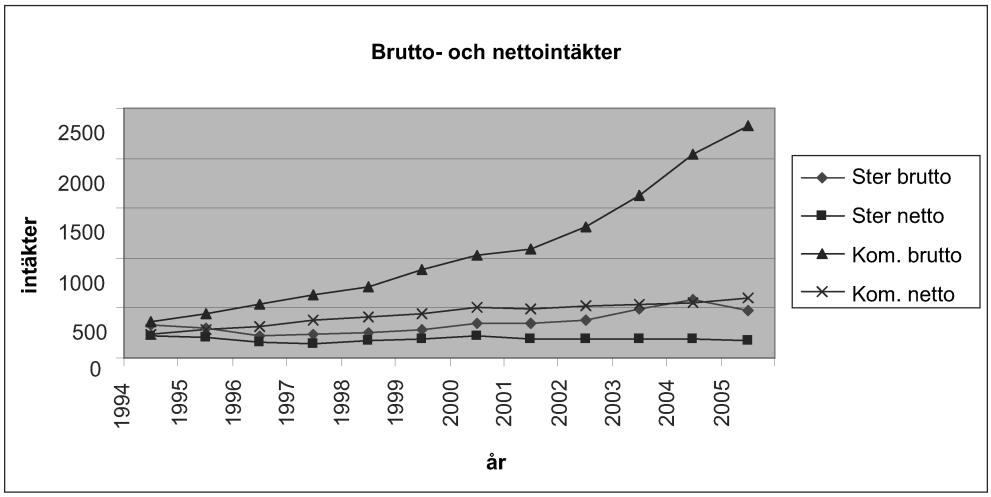
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Kommersiella programföretag Tittare	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kommersiella programföretag Reklam	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Offentliga programföretag Tittare	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Offentliga programföretag Reklam	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Källa: skrivelse av den 3 februari 2006 från de nederländska myndigheterna.

(168) Det finns vidare ingenting som tyder på att STER förlorar reklamintäkter för att öka sin marknadsandel.

Diagram 1:

Utveckling brutto- och nettointäkter

(169) Av tabell 7 och diagram 1 framgår att STER har gett betydande rabatter. Av diagram 1 framgår också att nettointäkterna från reklam förblivit relativt konstanta, trots dessa rabatter. Bruket av rabatter har inte påverkat intäkterna i någon större omfattning.

(170) Inga av de faktorer som normalt åtföljer prispressande beteende – dvs. lägre priser, ökad marknadsandel och tillfälligt intäktsbortfall – tycks därför ha förekommit på den nederländska reklammarknaden. Återigen bör det understrykas att STER är ett företag som är oberoende av de offentliga programföretag vars intäkter går direkt in i mediebudgeten. Kommissionen måste därför konstatera att det inte finns något som tyder på att STER har pressat priserna i en omfattning som leder till ett otillbörligt intäktsbortfall som har ökat behovet av ytterligare statligt stöd till systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst.

8.5.2.2 *Riktmärke för reklampriser*

(171) SBS Broadcasting BV hävdade att enbart en prisjämförelse mellan de priser för GRP 20–49 som betalas till STER eller till IP och/eller SBS inte kan utgöra ett exklusivt kriterium för att fastställa om STER pressar priset eller inte.

(172) SBS uppger också att annonsörerna för det första är villiga att betala mer för GRP 20–49 som tillhandahålls av STER eftersom det även når personer utanför målgruppen. Dessutom är faktiskt STER:s priser för GRP 13+ (kategorin tonåringar) för faktiskt resultat väsentligt lägre än de kommersiella konkurrenternas priser för GRP 13+. Detta har kommissionen framfört till de nederländska myndigheterna ([66]).

(173) När det gäller den första frågan bör det från första början klargöras att annonsföretagen vill nå en målgrupp när de gör reklam för sina produkter. Tittare som inte ingår i målgruppen saknar betydelse. Ett av kriterierna när man köper reklamtid är målpublikens selektivitet. Om reklamutrymmet inte är selektivt, dvs. om ”spillet” (reklam som når personer utanför målgruppen) är stort, blir reklamutrymmet mindre intressant. Eftersom den reklam STER säljer har låg selektivitet – den tittargrupp som attraheras är bred – är det enligt de nederländska myndigheterna faktiskt svårt för STER att behålla sina reklamavgifter. För det andra är GRP 13+ mindre viktig än GRP 20–49. Uppgifterna i tabell 5 visar den relativt lilla betydelsen av GRP 13+ och visar tydligt att GRP 13+ inte är avgörande vid en prisjämförelse. Som de nederländska myndigheterna har påpekat är GRP 20–49 betydligt viktigare. Det faktum att priset för GRP 13+ är lägre hos STER är i sig inte något bevis för att de offentliga programföretagen generellt sett pressar priserna.

([66]) Skrivelse till de nederländska myndigheterna av den 4 januari 2005.

8.5.2.3 *Slutsats om reklam*

(174) Trots att STER har erbjudit kraftiga rabatter har följaktligen de totala reklamintäkterna inte minskat utan legat kvar på samma nivå. Efter att ha bedömt övriga argument och de nederländska myndigheternas svar finner kommissionen att det för närvarande inte finns något som visar att STER inte har försökt maximera sina reklamintäkter och att dess beteende skulle ha genererat ett ökat behov av statligt stöd.

8.5.3 ***Fotbollsrättigheter***

(175) När förfarandet inleddes förklarade kommissionen att det inte fanns något som tydligt pekade på att programföretagen betalade ett pris för fotbollsrättigheter som på ett strukturellt sätt översteg marknadsvärdet. Ett av skälen var att de offentliga programföretagen bjöd högre belopp under förhandlingarna än vad de kommersiella programföretagen var villiga att bjuda. CLT-UFA har klagat på att de nederländska offentliga programföretagen betalar överpriser för fotbollsrättigheter. Kommissionen svarade att den skulle utvärdera situationen ytterligare.

(176) Den efterföljande granskningen genererade inga bevis för att de offentliga programföretagen har bjudit över de kommersiella programföretagen och att de offentliga programföretagen har förvärvat rättigheter till fotbollsevenemang i en omfattning som utestängde konkurrenterna från marknaden. Det finns nämligen exempel på viktiga fotbollsrättigheter som innehades av kommersiella programföretag under den granskade perioden (se punkt 55).

(177) Eftersom några specifika konkurrensbegränsande förfaranden inte har kunnat konstateras i detta förfarande, kommer frågan om huruvida systemet i sig har ett tillräckligt skydd mot risken för konkurrensbegränsande beteenden att granskas i förfarande E-5/2005 om befintligt stöd.

9. **SLUTSATS**

(178) Av ovannämnda skäl konstaterar kommissionen att en överkompensation av NOS, för de funktioner NOS utövar som PO, på 98,365 miljoner euro har skett, ett belopp som utbetalats i form av statligt stöd som inte kan anses förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 86.2 i EG-fördraget och som därför skall återkrävas från NOS.

(179) Eftersom överkompensationen överskrider de totala betalningar för särskilda ändamål som skett till NOS för de funktioner NOS utövar som PO, vilka uppgår till totalt 76,327 miljoner euro, måste dock återkravet begränsas till 76,327 miljoner euro jämte ränta, eftersom den återstående överkompensationen beviljades inom ramen för en befintlig stödåtgärd och inte kan återkrävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Det statliga stöd för särskilda ändamål som Nederländerna har beviljat NOS för de funktioner NOS utövar som PO är oförenligt med den gemensamma marknaden.

2. Det oförenliga statliga stödet för särskilda ändamål skall återkrävas från NOS. Det belopp som skall återkrävas är 76,327 miljoner euro jämte ränta.

3. Det statliga stöd för särskilda ändamål som Nederländerna har beviljat enskilda offentliga programföretag är förenligt med den gemensamma marknaden på villkor att, om sådant stöd leder till överkompensation av uppdraget att verka i allmänhetens tjänst, överskottet överförs till en reserv för särskilda ändamål som motsvarar högst 10 % av programföretagets årliga budget och förutsatt att Nederländerna regelbundet kontrollerar att denna begränsning respekteras.

Artikel 2

1. Nederländerna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från PO återkräva det stöd som avses i artikel 1 och som olagligen redan utbetalats till stödmottagaren.

2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats.

3. Den ränta som skall återkrävas enligt punkt 2 skall beräknas i enlighet med förfarandena i artiklarna 9 och 11 förordning (EG) nr 794/2004 ([67]).

4. Nederländerna skall inom två månader från delgivningen av detta beslut ålägga den stödmottagare som avses i artikel 1 att återbetala det olagliga och oförenliga stödet jämte ränta.

Artikel 3

Nederländerna skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som redan har vidtagits och som planeras för att följa beslutet. Nederländerna skall lämna dessa uppgifter genom att använda formuläret i bilaga 1 till detta beslut. Nederländerna skall inom samma tid till kommissionen överlämna samtliga handlingar som styrker att förfarandet för återkrav har inletts mot mottagaren av det olagligen beviljade och oförenliga stödet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Konungariket Nederländerna.

Utfärdat i Bryssel den 22 juni 2006.

På kommissionens vägnar

Neelie KROES

Ledamot av kommissionen

([67]) EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.

BILAGA

UPPGIFTER OM GENOMFÖRANDET AV KOMMISSIONENS BESLUT C 2/2004

1. **Totalt antal stödmottagare och totalt stödbelopp som skall återkrävas**

1.1 Ange utförligt hur det stödbelopp som skall återkrävas från de enskilda stödmottagarna beräknas:

— Kapital

— Ränta

1.2 Ange det totala beloppet för det olagliga stöd som skall återkrävas (bruttobidragsekvivalent, … års priser), vilket beviljats enligt stödordningen.

1.3 Ange det totala antalet stödmottagare från vilka sådant stöd skall återkrävas som olagligen beviljats inom ramen för den berörda ordningen.

2. **Åtgärder som planeras eller redan vidtagits för att återkräva stödet**

2.1 Ange utförligt vilka åtgärder som planeras och vilka åtgärder som redan vidtagits för att omedelbart och effektivt återkräva stödet. Ange den rättsliga grunden för dessa åtgärder.

2.2 När kommer återkravet av stödet att vara genomfört?

3. **Uppgifter om de enskilda stödmottagarna**

Lämna i nedanstående tabell uppgifter om de stödmottagare från vilka det stöd som olagligen beviljats inom ramen för stödordningen skall återkrävas.

Stödmottagare	Olagligen beviljat stödbelopp (*) Valuta: ….	Återbetalt belopp (°) Valuta: ….

(*) Stödbelopp som ställts till stödmottagarens förfogande (uttryckt i bruttobidragsekvivalent, … års priser).
(°) Bruttobelopp som återbetalts (inklusive ränta).